

Primorski dnevnik

Leto XIII - št. 208 (3743)

TRST, nedelja 1. septembra 1957

Cena 30 lir

STARŠEM V PREMISLEK

Usoda slovenske šole na Tržaškem in v Italiji sploh je vsem zavednim Slovencem prirasla k srcu. Šola je osnovna prosvetna ustanova, od katere je odvisen duhovni, kulturni razvoj ter do neke mere tudi obstoj vsega naroda. Zato je naša skrb za razvoj slovenske šole povsem razumljiva. Napačno bi bilo ocenjevati položaj slovenske šole osamljeno, brez upoštevanja vseh činiteljev, ki uravnavajo splošni razvoj, in dejstev, ki so sad tega razvoja.

Na prvi pogled bi človek sodil, da se položaj slovenske šole v ničemer ni izboljšal. Vendar pa ni tako. Sicer ni slovenska šola še do danes uzakonjena, vendar je že Posebni statut kot priloga londonske spomenice temeljna listina, ki jamči svoboden obstoj in razvoj slovenske šole. Osnutek zakona za slovensko šolo, ki bo končno, kot kaže, le prišel v razpravo v zakonodajnih ustanovah republike, nas sicer s svojimi diskriminacijskimi določbami, ki jih vsi temeljito poznamo, ne more zadovoljiti, a o stvarni gotovosti ni izrečena še zadnja beseda. Odločna akcija vse slovenske javnosti za pravičen šolski zakon prav gotovo ne bo ostala brez uspeha, to tem bolj, ker imamo v svojih upravičenih zahtevah močnega zaveznika v sami italijanski ustavi in ker je, kakor kaže, tudi napredni del italijanskega javnega mnenja in odgovorni parlamentarni zastopniki na naši strani. Končno se moramo zavedati, da bi bilo izglasovanje diskriminacijskega šolskega zakona v popolnem nasprotju s splošnim zadovoljivim razvojem italijansko-jugoslovanskih odnosov. Ti dobri sosedski odnosi bodo lahko ostali trajni in se bodo še poglobili v prijeteljske odnose le tedaj, če bosta obe manjšini, italijanska v Jugoslaviji in slovenska v Italiji uživali vse pravice enakopravnih državljanov za zagotovljenimi splošnimi človeškimi pr-

vicami.

Zgornja ugotovitev pa seveda še ne pomeni, da nima slovenska šola nobenih nasprotnikov več. Starši, zakrneli sovinitizem, ki ga je zlasti v Trstu in vseh obmejnih pokrajinah še mnogo, se seveda ne more sprijazniti z dejstvom, da je Slovenec priznana pravica do enakopravnega šolstva. Izbruh tega sovražnega sovinitizma niso redki. Toda pazljiv opazovalec razvoja zadnjih let more le z veseljem ugotoviti, da izgublja nacionalistična nestrpnost na svoji moči, zlasti pa na svoji množičnosti in da se, polagoma sicer, a vendar vztrajno ustvarja v meščanstvu duh strpnosti in medsebojnega razumevanja in spoštovanja.

Zato postaja tudi iz dneva v dan manj učinkovita krilatica, da si s slovensko šolo zapre pot v bodočnost. Sicer je že danes ta krilatica le napihnen balonček, ki učinkuje le na površni in malodušne ljudi. Resnica je povsem drugačna: ob precej številni brezposelnosti, ki zadeva v enaki meri slovenske kot italijanske meščane, je zaposlitev mladine z absolutno slovensko šolo kar zadovoljiva. Absolventi šol so domala vsi zaposleni in jih delodajalci ne odklanjajo zaradi spraveval slovenskih šol. Nasprotno: ob vedno bolj naraščajočem prometu z neposrednim zaledjem so mladinci z znanjem slovenskega jezika celo iskani. Najtežje vprašanje med slovensko izsolano mladino so abiturienti slovenskega učiteljskega šola, ki jih je toliko, da nikakor ne morejo vsi računati na zaposlitev v slovenskih osnovnih šolah in se bodo morali nujno preorientirati v druge poklice. Toda problem brezposelnega učiteljskega naraščaja obstaja tudi pri italijanskih someščanih in v cel državi. Iz ostalih slovenskih srednjih šol je mladina odprta pot na vse italijanske univerze.

Ob takem položaju ni z

ničemer utemeljena in opravičljiva malodušnost vseh onih, žal ne tako rednih slovenskih staršev, ki kolebajo in končno vpišejo svojega otroka v italijansko šolo. Ali izvira ta malodušnost iz nepoučenosti, iz pomanjkanja človeškega in narodnega ponaša, iz občutka manjvrednosti? Naj bodo razlogi kakršni koli, eno je gotovo: da nimajo nobene osnove v objektivnem položaju slovenske šole in pa zato vsa teža odgovornosti na starše same, ki zagrešijo s tem dvojno napako: Prvič, odtegujejo svojega otroka šoli v materinski, kar je v nasprotju s pedagoškim načelom, ki si je že davno priborilo veljavo pri vseh narodih sveta; drugič, zožijo svojemu otroku izobrazbeno možnost, kajti vsem je znano, da omogoči slovenska šola temeljito poznavanje obeh jezikov našega mesta in dežele.

Uvodoma smo ugotovili, da ni objektivni položaj slovenske šole tako slab, da bi mogel zavirati njen razvoj in rast in v nadaljnji perspektivi se bo ta položaj še izboljšal. Tudi zamirajoči sovinitizem bi ne mogel odločno škoditi razvoju naše šole. Ostanje torej samo še tretji faktor, to je mi sami, odnosno naši starši. Od nas samih, od naše zavednosti, od pravičnega pojmovanja dolžnosti naših staršev je odvisno in samo od njih, ali bo njihov otrok, t. j. slovenski otrok, vpisan v slovensko šolo. O tem moramo vsi razmisliti v prihodnjih dneh in pogledati v svoje družine, v svoje sorodstvo, med svoje sode in prijatelje. Pravica enakopravnih državljanov, ki nam jo daje ustava italijanske republike; pravica, ki nam jo daje deklaracija o človeških pravicah in drugi mednarodni dogovori, mora biti upoštevana. Ne odrekajmo se pravicam, ki nam grejo po državnih in človeških zakonih: slovenskega otroka vpišimo v slovensko šolo.

D. P.

V Zahodni Nemčiji bodo 15. septembra volitve poslancev. Volilna kampanja je zelo ostra predvsem med dvema glavnima velikima strankama, Adenauerjevo demokristjansko in Ollenhauerjevo socialdemokratsko stranko. Toda ta volilna kampanja je prekorajčila meje bonnske republike in vanjo krepke posegajo tako z Zahoda kakor z Vzhoda. To je pač razumljivo v današnjem položaju, kajti za nadaljnji razvoj političnega dogajanja v Evropi in v svetu sploh ima izid nemških volitev velik pomen. Gre za to, ali bo Adenauerjeva stranka zopet obdržala večino oziroma dobila celo absolutno večino, kakor na Zahodu upajo, ali pa se bodo močneje uveljavili socialdemokrati, ki močno nasprotujejo sedanji Adenauerjevi politiki brezpogojnega podpiranja zahodne blokove politike ter se zavzemajo za bolj realistično politiko. Nedvomno je zastoj pri londonskih pogajanjih o razorožitvi nastal med drugim prav v pričakovanju izida volitev v Nemčiji. Svoje kandidate je prijavilo 14 strank, toda, kakor rečeno, se glavna bitka vodi med demokristjani in socialdemokrati. Na sliki vidimo tablo z volilnimi plakati sedmih strank.

Sekcija Sovjetske akademije znanosti v Sibiriji kjer so razmeščena središča za jedrske poizkuse

V to sekcijo bodo premestili skupino učenjakov iz Moskve in Leningrada - Polemika med SZ in ZDA, kdo ima sedaj nadmoč «na področju vojne na razdaljo» - Neuspeh poizkus z raketo «Thor» v ZDA - Moskovski radio o pripravah za izstrelitev satelita v vesolje

MOSKVA, 31. — V članku, ki ga objavlja elizvestija pravi general Pokrovski, ki je eden največjih sovjetskih strokovnjakov za raketne izstrelke, da postaja zaradi nove sovjetske medicinske rakete pas ameriških oporišč okoli Sovjetske zveze brez vsake vrednosti. Pokrovski piše, da sedanja strategija ZDA temelji na teoriji, da bi v primeru vojne bila življenjska središča v Ameriki izven akcijskega radija sovražnih izstrelkov, medtem ko bi ameriške oborožene sile lahko zadale udarce, kjer koli v Evropi ali v Aziji z letali ali izstrelki z zahodnih oporišč, ki so posejana po vsem svetu.

Pokrovski dodaja: «Pojava medicinske balistične rakete temeljito spreminja položaj. Sedaj se noben poenostavljen napadec, naj bo kjer koli, ne more izogniti odgovoru z izstrelki, opremljenimi z jedrskimi konicami, ki treščijo na cilj nepričakovano in z natančnostjo.

General piše nato, da je ameriška strategija oporišč v tujini izgubila vsak pomen. «Razpršitev sil in materiala po raznih oporiščih ni konec koncev vir vojaške in politične moči, pač pa nasprotno vir šibkosti, bodisi vojaške ali pa politične.

roženih sil za kakršen koli napad.

Pokrovski pravi zatem, da nasprotno z nedavnimi trditvami generala Norstada, da pripada za sedaj in da bo pripadala prednost silam NATO zaradi njih očitne nadmoči na področju pilotiranih letal, pripada nadmoč na področju vojne na razdaljo Sovjetski zvezi. «Pilotirana letala, nadaljuje Pokrovski, se v nobenem primeru ne morejo primerjati medicinskimi balističnimi izstrelki, ker njih hitrost in katera koli višina, ki jo lahko dosežejo, sta približno enaka hitrosti in višini normalnih letal. Zaradi tega so kakor ta ranljiva s protiletalskim topništvom, kar pa ne velja za nove izstrelke, ki dosežejo neskončno večjo hitrost.

Moskovski radio pa navaja članek «Pravda», ki javlja, da bodo premestili iz Moskve in iz Leningrada skupino sovjetskih znanstvenikov in jih stalno namestili v Sibiriji, kjer so središča za jedrske poizkuse. «Pravda» hvali pobudo dveh članov sovjetske akademije znanosti, Lavrentjeva in Kristjanoviča, ki sta predlagala ustanovitev sibirske sekcije te akademije. Zatem hvali «ogromen prispevek znanstvenemu razvoju, ki so ga dali učenjaki, kateri so napravili načrt in zgradili medicinsko balistično raketo. V neki drugi oddaji pa je moskovski radio poročal, da so inženirji, ki

so izdelali medicinsko raketo, elizvestno praktično izvedli ideje Konstantina Ciojkovskega. Radio je dodal, da je ime tega učenjaka povezano s številnimi zelo važnimi odkritji na področju aerodinamike, tehnike pri izdelovanju raket in teorije potovanja po vesolju.

Da proslavi stoletnico rojstva, ki bo 17. septembra, je predsedstvo sovjetske akademije znanosti ustanovilo odbor z nalogo, da organizira veliko zborovanje in znanstveno sejanje, na katerem bodo prebrali poročila o umetnih satelitih, o letenju živali v raketah itd.

Moskovski radio je v neki drugi oddaji podrobno poročal tudi o sovjetskih načrtih za izstrelitev satelitov v vesolje v okviru mednarodnega geofizičnega leta. Radio je omenil, da sovjetski učenjaki pripravljajo satelite, na katere bi se lahko vkrcali tudi ljudje. Komentarji je med drugim izjavil: «Izstrelki, ki bodo izstrelili satelite, bodo sestavljali sistem več raket. Te bodo eksplodirale druga za drugo in zadnja bo ponosila satelit v višino več sto mil. ter ga pognala v horizontalni smeri s približno hitrostjo 19.000 milj na uro. Teoretično je mogoče izdelati satelit, ki bi se lahko zopet vrnil na zemljo s padalom. Toda prvi sateliti ne bodo tak. Zaradi tega bodo vsa opazo-

vanja s satelitov sprejemali na zemljo po radiu. Vse podatke, ki jih bodo zbirali sateliti, bodo registrirale posebne elektronske in druge naprave, ki jih bodo nato oddajale po radiu na zemljo.

Komentarji je izjavil, da bodo vsi instrumenti v satelitu dobivali energijo iz majhnih baterij in močnih akumulatorjev. Ker pa te baterije trajajo malo časa, je verjetno, da bodo energijo pridobivali z bolj zapletenim sistemom, ki bo sestavljen iz enake vrste baterij, toda te bodo opremljene z aparatom za spreminjanje sončne energije v električno energijo. Na ta način se bodo baterije lahko stalno znova polnile.

Komentarji je tudi sporočil, da obstajajo tudi načrti za izstrelitev druge vrste satelita, ki ne bi imeli nobenih instrumentov. Z zemlje ga bodo lahko opazovali s teleskopi. Satelit, ki bo verjetno bolj svetel kakor kaka zvezda prve velikosti, bo zgrajen v obliki aluminijaste kroglice s premerom približno 75 centimetrov; tehtal pa bo približno deset kilogramov. Komentarji je pripomnil, da bodo sovjetski učenjaki v začetku izstrelili samo satelite, ki bodo nosili instrumente. Pozneje pa bodo v te satelite vkrcali tudi živali in po možnosti tudi ljudi.

Medtem ko zatrjujejo, da je ameriška informativna služba ugotovila, da so v

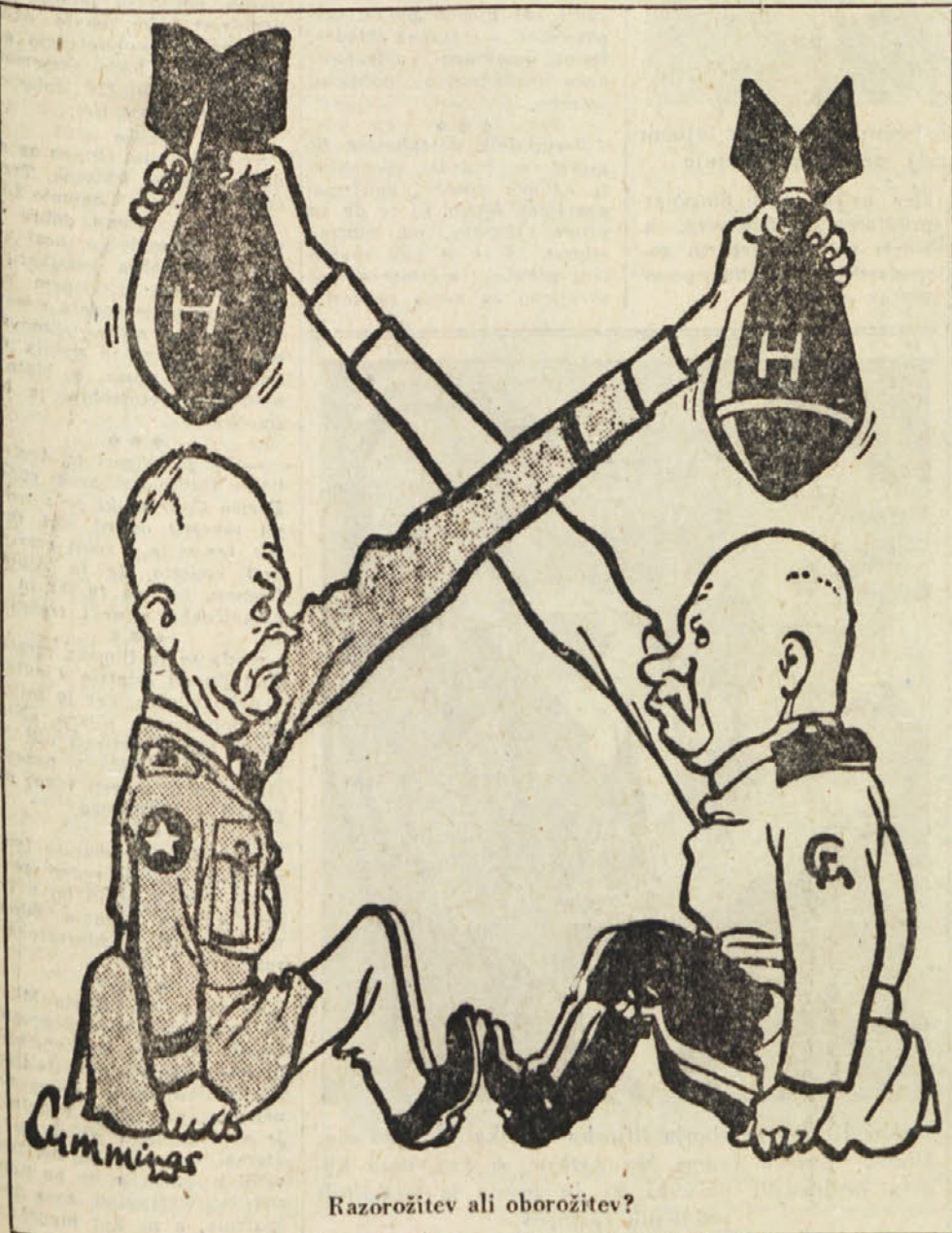
Sovjetski zvezi uspešno preizkusili šest medicinskih raket in da so poizkuse začeli že pred dvema mesecema, so tudi v ZDA pospešili poizkuse z raketnimi izstrelki. Kakor se je javljeno, so pred dnevi poročali o «izrednem uspehu» izstrelkom «Jupiters». Včeraj pa so preizkusili izstrelke «Thor». Toda kakor poročajo, poizkus s tem izstrelkom ni uspel. Zatrjujejo, da je raketa padla v morje že tri ali štiri minute potem, ko so jo izstrelili. Raketa «Thor» je torej doživela enak usodni kakor medicinska raketa «Atlas».

V poučenih krogih izjavljajo, da je raketa izstrelila «Thor», ki so ga izstrelili včeraj, krenil s poti in so ga morali uničiti v zraku. Kakor zatrjujejo, je izstrelitev potekala po «olocenih načrtih, toda kmalu zatem se je začel izstrelke vrteti okoli sebe in zdelo se je, da je nato ponovno krenil proti zemlji.

List «Miami Daily News» pa piše nocoj, da so junija letos preizkusili z uspehom manjši izstrelki «Atlas». List pravi, da se je ta dvignil 1000 km v zrak in je nato padel na zemljo, potem ko je dosegel hitrost 24.000 km na uro. Ta izstrelke je sestavljen iz dveh delov, medtem ko bo medicinski «Atlas» sestavljen iz 4 ali 5 delov in bo lahko zadel cilj v razdalji 8000 km ter se bo verjetno dvignil do 1500 km visoko,

Zvedelo se je, da bodo sedaj preizkušali druge rakete, raketo «Thor» pa bodo skrbno pregledali, preden jo bodo znova preizkusili. To raketo pripravljajo ameriško letalstvo, medtem ko raketo «Jupiters» pripravlja vojska. Glede «Jupiters» zatrjujejo, da bi lahko že v kratkem začeli njegovo serijsko izdelovanje. Toda ameriški obrambni departma je zaprabilen zaradi nasprotij med letalstvom in vojsko, kar se tiče poizkusov z raketnimi izstrelki. Ker se je poizkus z izstrelkom «Thor» ponesrečil, so strokovnjaki mnenja, da bi bilo potrebno vsaj eno leto, preden bi lahko začeli serijsko proizvodnjo te vrste raket. Zato pa poveljstva vojske na vse pretege hvalijo izstrelke «Jupiters» in zatrjujejo, da bi ga morali namestiti po vseh ameriških oporiščih, ki obkrožajo Sovjetsko zvezo. Na ta način bi po njihovem zatrjevanju najbolj odgovorili na sovjetski uspeh z medicinsko raketo. To naj bi jim omogočilo, da bolj mirno pripravijo medicinski raketi «Atlas» in «Titan».

Danes pa so napravili v Nevadi nov atomski poizkus. Atomsko bombo so namestili na 200 metrov visokem stolpu. Imela je moč 50.000 ton tritola. To je bila že petnajsta eksplozija v sedanji vrsti poizkusov v Nevadi.

Razorožitev ali oborožitev?

Aktualni
portreti

Antony Beauchamp, ki je poročil Churchillovo hčer Saro, si je pogoltno kroglo v glavo, se danes pa ne veda, čemu je to storil, imel je sicer uspeh kot fotograf in tudi pri ženskah ni bil poslednji, v visokih družbi pa se ne bi mogel uveljaviti.

Lea Massari je edina italijanska filmska igralka, o kateri se bo morala izreči žirija na beneškem filmskem festivalu. Nastopa v filmu ali sonni nel castetto Renata Castellanija. (Glavno žensko vlogo v drugem italijanskem filmu na festivalu »Le notti bianche« igra namreč Maria Schell.)

Glavni urednik in založnik revije »Confidential«, ki je v središču pozornosti zaradi procesa v zvezi s članki, ki jih je revija objavila o pikantnih okoliščinah iz zasebnega življenja mnogih znanih filmskih igralcev in igralk.

Podpolkovnika Emo Riley je šef generalštaba ameriškega letalstva gen. Thomas White povabil v polkovnika ob priliki njenega imenovanja za direktorja ženskega korpusa v ameriškem letalstvu.

Mladi, še ne 19-letni londonski markiz, ki so ga v Oxfordu štirikrat zavrnil, ki ni tudi za vojaško službo ni sposoben, se je sicer pridružil lordu Altrichamu v njegovem napadu na angleški dvor, a kasneje je koncil pod pritiskom ozkih znanec.

Sedem dni v svetu

Pretekli teden se je med razorožitvenimi razgovori vnela... vojna s tako imenovanimi medcelinskimi raketami. Prav ko so se zahodni delegati pripravljali, da predložijo svoje dosedanje predloge povezane v celoto, so iz Moskve sporočili, da so tam uspešno preizkusili sovjetsko medcelinsko balistično raketo. Na sliki vidimo ameriškega državnega tajnika Dullesa, ki na tiskovni konferenci odgovarja časnikarjem na številna vprašanja s tem v zvezi. Med drugim je na eni strani poudarjal nujnost sporazuma o razorožitvi, na drugi strani pa nujnost še večje okrepitve NATO.

«Hladna vojna»
z medcelinskimi
raketami

Sredi razgovorov o razorožitvi, ali boljše rešeno o omejitvi oborožitve, se je nenadoma vnela hladna vojna s tako imenovanimi medcelinskimi raketami, ki se iz Moskve prišlo sporočilo, da so v Sovjetski zvezi z uspehom preizkusili veliko medcelinsko raketo, ki lahko prinese smrt in uničenje na kateri koli del sveta. Zato se svet upravičeno sprašuje, ali gre za razorožitveni ali pa za oborožitveni. Prav tako se svet sprašuje, ali je morda kakšna zveza med londonskimi razgovori o razorožitvi in o novem absolutnem orožju. Trdijo, da bi sovjetska sporočila o orožju, katerega baje v ZDA še nimajo, moglo adolčno vplivati na potek razgovorov v Londonu, čeprav se na Zahodu postavlja vprašanje, ali ni morda tako imenovano ravnotežje sil, sedaj porušeno. Na to vprašanje odgovarjajo na Zahodu s tem, da je bilo sovjetsko sporočilo prej ali slej pričakovati in da tudi v ZDA uspešno napredujejo z izdelovanjem podobnega in še hujšega orožja. Da bi te trditve podprli, so le nekaj dni po sovjetskem sporočilu javili, da so v ZDA z velikim uspehom preizkusili dve raketi srednje velikosti in da bo v kratkem izpolnjena ameriška medcelinska raketa. Prav tako sporočila prihajajo iz Londona.

Zato prav gotovo ni vzrok zastoja v Londonu absolutno orožje, pač pa še nadaljnja nesoglasja predvsem glede prekinitve jedrskih eksplozij. Na Zahodu so se dni predložili vse svoje dosedanje predloge, ki jih je Stasen dolgo tedne razlagal in sproti spreminjal ne brez dolgotrajnih pogajanj s svojimi zahodnimi zavezniki ter Adenauerjevimi izsiljevanji povezane v en sam paket.

O tem paketu pravijo, da se ne sme razcepi in da ga mora Sovjetska zveza v celoti sprejeti ali pa pustiti. Kvečjemu se lahko diskutira o popravkih njegovih sestavnih delov.

V tem je tudi bistvo spora. Ko je Stasen objavil svoj predlog, o dveh letih prekinitvi jedrskih eksplozij, so o tem zatrjevali, da se zdelo, da gre za povsem samostojen predlog, in prikazovali so ga tudi kot takega. Toda v zahodnem tako imenovanem edelnem dokumentu, ki povezuje vse dosedanje predloge v celoto, je predlog za prekinitev jedrskih eksplozij naveden šele na koncu in poudarjeno je politično vrsto pogovora. Glavni spor je torej še dalje v tem, da Sovjetska zveza vztraja pri brezpogojni prekinitvi jedrskih eksplozij, na Zahodu pa povezuje to prekinitev s celotno pogodbo. Svedba bi bilo lepo, če bi se sporazumeli tudi o takojšnji prekinitvi izdelovanja jedrskega orožja in še o mnogem drugem, toda pri nemcu je treba vendarle začeti. Neodmno ima sovjetsko sporočilo o medcelinski raketi tudi svoj politični namen in pomeni opozorilo, da bo Sovjetska zveza spopolnjevala svoje oboroževanje, če bodo na Zahodu vztrajali pri svojem.

Stasen je pri obrazložitvi posameznih členov zahodnega predloga nastil vse dosedanje predloge, o katerih smo precej obširno poročali v prejšnjih pregledih. Vnesel je tudi nekaj novega, ki je v skladu z nastalim položajem. Predlagal je, naj se ustanovi tehnični odbor, ki bo vrtil nadzorstvo nad spuščanjem usmerjenih izstrelkov ter pazil, da se ti uporabljajo samo v znanstvene namene.

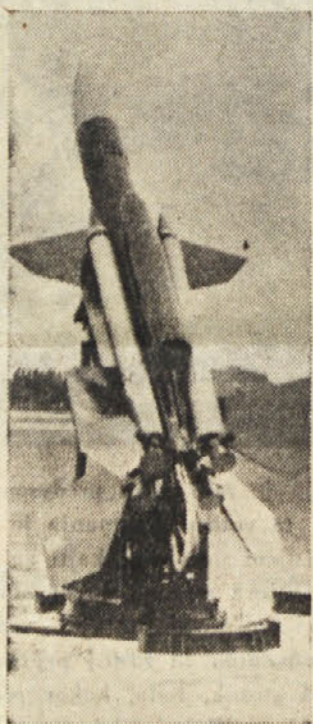
Medtem je Stasen znova odletel v Washington, da se posvetoje z Eisenhowerjem in Dullesom. Kljub vsemu kaže Stasen precejšnji optimizem. Ob prihodu v Washington je izjavil, da se veseli zdaj biše prvi postaji sporazuma o razorožitvi, kakor so bile kdaj koli v zgodnjih letih. Dejal je tudi, da se vedno upa v sovjetsko že-

ljo, naj bi se Zahod in Vzhod sporazumela. «Mi se vedno bolj približujemo» je pripomnil Stassen in dodal, da je Zorin sicer negativno komentiral zahodni načrt, da pa je treba ne glede na to potrditveno nadaljevati delo. «Obe deželi vesta» je še poudaril Stassen, «da bi vojna v današnjem času napravila ogromno škodo. Sovjetski zvezi in ZDA in zato bo obema lažje ohraniti mir v Londonu pa izrekajo prepričanje, da Zorinov izjave niso dokončne in da bo iz Moskve prišel nov sporazum».

Henderson in ...Franco

Romanje ameriškega državnega podtajnika Hendersona po državah Srednjega vzhoda gre h koncu. Niso mu uspeli njegovi nameni, da bi s pomočjo Libanona spravil Sirijo h pamet. Zato so v ameriškem poslanstvu v Beirutu objavili dolgo povelje, ki zatrjuje, da je bilo potovanje Hendersona samo informativnega značaja in

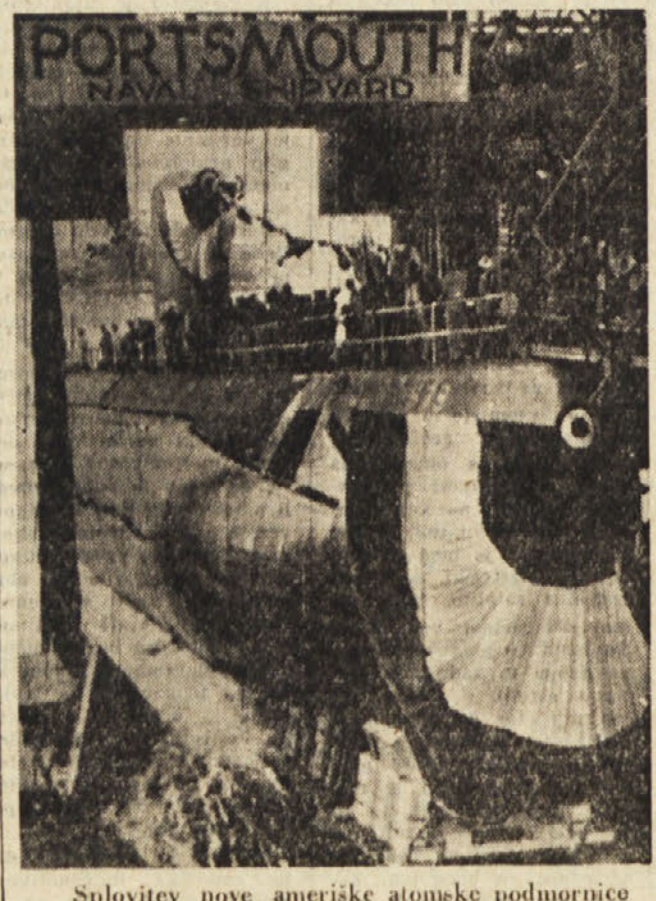
(Nadaljevanje na 8. strani)

Med SZ in ZDA se je začelo tekmovalno v izdelovanju raket v vojaške namene, ki lahko preletijo vse kontinente ter prinesejo uničenje na kateri koli kraj sveta. Na sliki vidimo eno izmed manjših ameriških raket.

dena odgovor. S tem v zvezi se navaja tudi komentar moskovske »Pravde«, ki pravi med drugim, da je sovjetska vlada vedno skrbno proučevala zahodne predloge in je vedno napravila vse mogoče, da jim pride naproti. «Niti najmanjšega dvoma ni, da bo sovjetska vlada tudi sedaj zahodne predloge upoštevala z vso pozornostjo. Sporazum o razorožitvi se lahko doseže. Če bodo zahodne države ravale iskreno in opustile dvojno igranje, bodo prav gotovo deležne vsega razumevanja in podpore Sovjetske zveze».

Opozorilo proti novi historiji z medcelinskimi raketami in podobnim orožjem je prišlo tudi iz Novega Delhija.

Splovitev nove ameriške atomske podmornice

5. T. M. SE ZBEREJO JEZUITSKI PRVAKI VSEGA SVETA

ČEMU «ČRNI PAPEŽ»
sklicuje izredno kongregacijo?

Slovita jezuitska družba obstaja že več kot 4 stoletja. V 4 stoletjih svojega burnega obstoja so vedno sklicevali tako imenovane »generalne kongregacije«, ko je bilo treba izvoliti novega »generala« družbe in ko je bilo treba reševati redne posle. Toda tako imenovane izredne kongregacije so sklicali v štirih stoletjih samo petkrat. V takem primeru mora iti za nekaj izredno važnega.

Vprav sedaj so za 5. septembra sklicali tako izredno kongregacijo. Tedaj se bo v Rimu sestalo okrog dve sto vrhunskih jezuitov, ki predstavljajo družbo, ki šteje okrog 33.000 članov, razpršenih, ali točneje, precizno razdeljenih po vsem svetu. Kaj se dogaja, čemu to sklicanje? Pri jezuitih je vedno težko izvedeti razlog za to sklicanje in kaj jezuiti pripravljajo.

Tudi danes so zanje v veljavi statuti, ki jih je v 16. stoletju izdelal bivši oficir in veliki grešnik, a kasnejši asket Ignacij Loyolski. Danes je na čelu jezuitov blede in koščeni Belgijec pater Janssens, ki ima čin generala, in ki ga imenujejo »črni papež«, za razliko od svetikanskega papeža, ki ima belo haljo. Vedeti je treba, da po pravilih tega reda jezuit ne sme postati niti škof niti kardinal in niti papež. Kljub temu, da se to redko kdaj omenja, ni nobena tajnost, da je Janssens nad Katoliško akcijo in nad demokratsko stranko.

Kot smo že rekli, imamo 33.000 jezuitov. Razdeljeni

so v 50 provinc in 31 podprovinc. Mnogo jih je v Španiji (domovini Ignacija Loyolskega), kjer jih je na delu nič manj kot 5000. Ne bi verjeli, a še več jih je v ZDA. Jezuiti smatrajo to novo področje za izredno važno danes, 2000 jih je tam razporejenih po mreži. Vedno so smatrali za zelo važno Indijo, zlasti danes, pa jih je tam okrog 2000. Seveda jih je mnogo v Italiji, posebno v Rimu.

Ti elementi, ki baje ne težijo za kardinalskim klobukom in škofovskimi palicami, drže v Vatikanu vse glavne pozicije. Na glavnih mestih v vseh kongregacijah je okrog 90 jezuitov. V svojih rokah imajo tudi v katoliškem obveščevalnem službo po raznih institutih znanstvenega značaja, med katerimi je zlasti važen »Russicum« za Rusijo in Vzhodno Evropo.

V nekem članku o tej družbi beremo: »Generalna kurija razvija najdelikatnejše funkcije diplomatskega značaja, nedvomno širše in temeljitejše od funkcij v katoliškem državnem tajnistvu... American pater Me Cormick je nedvomno najpomembnejši. Dejstvo je, da so od leta 1954 odnosi med ameriškim departmajem in generalno kurijo izjemno pripravejši. Ni izključeno, da je k temu prispevalo tudi, da je Dullesov sin postal jezuit. Posebno važno je diplomatsko delo v zvezi s Španijo, Nemčijo in arabskim svetom...»

V istem članku (ki ga ob-

javi »Espresso«) je reče-

no se naslednje: Glavna naloga jezuitske družbe je najprej nevtralizacija, a nato uničenje komunizma (!!!). Zato dajejo absolutno podporo ZDA, nato Zapadni Nemčiji in Španiji. Zlasti se mnogo pečejo z arabskimi deželami, kjer imajo svoje ekspozente. Španija bi morala dobiti besedo v arabskem svetu. V Evropi želijo ohraniti status quo, to pomeni, obdržanje demokristijanov v Italiji in Nemčiji, da se u-tesniči evropska unija na demokristijanski podlagi, da vanjo vstopita Španija in Portugalska vse skupaj pa naj bi ščitil Atlantski pakt.

Zakaj je »črni papež« sklical na sestanek v Rim prve jezuite sveta? Ali res samo zato, ker ga muči astma in bi rad odstopil, oziroma želi dobiti pomočnika — kakor nekateri ugibajo? Ne bo to razlog — pravijo drugi — ker Janssens ne more in ne želi odstopiti, astma pa je imel tudi preden je postal general in »črni papež«. Generalštva niso sklicali niti zaradi nekih drugih statističnih ali organizacijskih sprememb, ker se v tem pogledu ne bo nikoli nič spremenilo in vse bo ostalo tako kot je Ignacij dolobil. To je tradicija. Govori se tudi o hudih sporih in strujah med jezuiti. Opazili so močnejši spor med pariško skupino okrog revije »Etudes« in rimsko »Civiltà cattolica«, glavnima jezuitskimi organoma. Govori se tudi o sporu med generalom in paterom Lombardim, fanatičnim in borbenim italijanskim jezuitom, ki vodi široko zasnovano »Gibanje za boljši svet«, izrazito političnega značaja. Ali ni morda to sklicanje v zvezi z »belim papežem« in njegovo starostjo ter z vprašanjem nasledstva, okrog česar je že mnogo resnih spletk, in zato papež tudi zavlačuje imenovanje novih kardinalov, kar bi utegnilo biti usodno, če bi umrl preden bi jih imenoval? Omenja se tudi stara verzija, da gre za imenovanje nekega neitalijana za papeža, da bi se tako razbila tradicija. Ponovno se omenja newyorški kardinal Spellman, ki je (glej služaj!) prišel prav sedaj v Rim. Govori se sicer tudi o neki novi, široko zasnovani politični ofenzivi v svetu.

Pariški »Le Monde« in turinška »Stampa« pa menita: Prav gotovo gre za nekaj velikega. Zasedanje bo trajalo nekaj tednov. Ne smemo pa pričakovati hrupnih javnih razprav. To, kar se bo sklenilo, bo izvršeno — po jezuitski.

— da je komisija za tehnično izpolnitev proizvodnje v ladjedelnici »3. maja« na Reki podelila nekaj več kot 300.000 dinarjev nagrade za dvoletni predlogov za izboljšanje, oziroma pospeševanje proizvodnje. Med predlagatelji niso samo inženirji, kot bi morda kdo mislil, marveč tudi delavci. Celo v večini so.

— da je Ilija Mađunčić, ki se je pred 47 leti izselil v Kalifornijo, prišel te dni na obisk v svojo rojstno mesto. Ko je zvedel, da ni mogla domača občina dokončati elektrifikacije, ker ji je zmanjkalo denarja, je sklenil pomagati svojim rojakom in je daroval obliž milijon dinarjev, da bo mogla do konca izvesti vsa elektrifikacijska dela.

— da so v Postojnski jami že danes vidni podpiri prvih obiskovalcev. Najstarejši podpiri so iz leta 1213.

— da je družina Rothschild sklenila takoj razprodati vse svoje posesti, ki jih ima v Izraelu, pa čeprav bi morali to storiti z veliko izgubo. Iz tega sklepa, da se zdi Rothschildov položaj v Izraelu nevaren in da ni videti, da bi se za bodočo kaj prida popravilo.

— da je letalska družba »Pan American World Airways« izbrala izmed deset tisoč prosilov za stevarde na svojih potniških letalih, sedemdeset. Vse imajo okoli dvajset let in obvladajo angleščino ter bodo prejemale na mesec po 230 dolarjev plače (150 tisoč lir).

— da je bila izbrana za idealno ženo 22-letna Tržičanka Concetta Contento Lizzi, ki je poročena, dobra vilija, zna angleško, vozi avto in je dobra kotalčarka. Pri zadnjem izločnem nastopu pa se je zdelala v avto neke druge svoje tekmovalke, pri čemer je dobila na lico nekaj prahu, a blatinik njenega avtomobila je bil zmeekal.

— da je priselil iz Avstralije v Italijo italijanski rudar Enrico Cabrini, ki je z nekimi tovariši odkril zlat rudnik, ter si je v svoji vasi izbral nevesto. Je to Albina Pegurri, ki ima 19 let in je nametčenka o neki trgovini.

— da bo šel filmar igralka Gail Russell zaletela z avtorji v neko izločbo, ki je šofirala popolnoma pijana. Niso pa je mogli aretirati niti zapreti, ker je bila v nezaveštnosti in so jo morali takoj odpeljati v bolnišnico.

— da bo šel namesto Ignacija Siloneja na redno zasedanje Pen-kluba, ki bo v Toriju, Alberto Moravia. Silone ne more iti iz zdravstvenih razlogov.

— da se je Tiberio Mitri, ki je prvotno sprejel ponudbo, da bo šel v Moskvo, kjer bi pokazal letošnjo italijansko moško modo, sedaj neradoma premislil. Preklela je svoj prejšnji pristaneč in utemeljilo, da se bo raje vrnil k športu in da bo prav rad šel v Moskvo, toda kot športnik, a ne kot manekin.

SLIKA NOVEGA BRITANSKEGA DOMINIONA

Taka je «neodvisnost» Malaje

Malajsko federacijo sestavljajo deset sultanatov - Singapur ni vključen v novo državo - Sultanati bodo vsaka štiri leta po vrsti vodili novo državo - Zapostavljanje Kitajcev - Odporniško gibanje

Malaja, ki je bila do večraj angleška kolonija, je postala samostojna država. Prvotno je bila Malajski federaciji, ki bo s tem postala tudi članica Commonwealtha. Za prvega vladarja nove federacije je bil izbran dosednji »Yang di Pertuan Besar« (kralj kraljev) države Negri Sembilan v Srednji Malaji, 62-letni Abdul Rahman ibni Almarhu Tuanku Muhammad. Poglavar bo imel naziv sultan, Prestolnica Malajske federacije je Kuala Lumpur. Vsako četrto leto pride na to mesto po vrsti eden od devetih sultanov državic, ki so vključene v novo državo.

Malaja leži v Jugovzhodni Aziji, na ozkem polotoku, na katerega skrajnem koncu se priključijo tja ljudje s Kitajskega, z bližnje Sumatre in tudi z nekoliko bolj oddaljenega otoka Jave. Tako je sedaj prebivalstvo v teh deželah mešano. Malajci in Kitajci so približno v enakem številu, precej manj pa je Indijcev. Kitajci so se naselili največ v mestih. Oni imajo v svojih rokah velik del trgovine v Singapuru in tudi v drugih mestih Malajskega polotoka. Banke, trgovine in deloma plantaže so vedno mikale Kitajci.

Kljub temu pa nimajo Kitajci tistega položaja v družbi teh dežel, kot bi se zdelo. Več kot polovica Kitajcev, ki živijo tam morda že v več rodovih, še nimajo malajskega državljanstva. Prvi kitajski naseljenci so se vohče vedli tako, kot da so tam le začasno. Angličani so kaj spretno znali izigravati ene proti drugim. V trgovinskih poslih so se povezovali s Kitajci, a v političnih zadevah so se naslanjali samo na konservativne malajske fevdalce. In tako je nastal pravi mozaik v strukturi tamkajšnjega prebivalstva. Domači kapitalisti in delavci so v večini Kitajci, a posestniki zemljišč in poljedelski delavci pa Malajci.

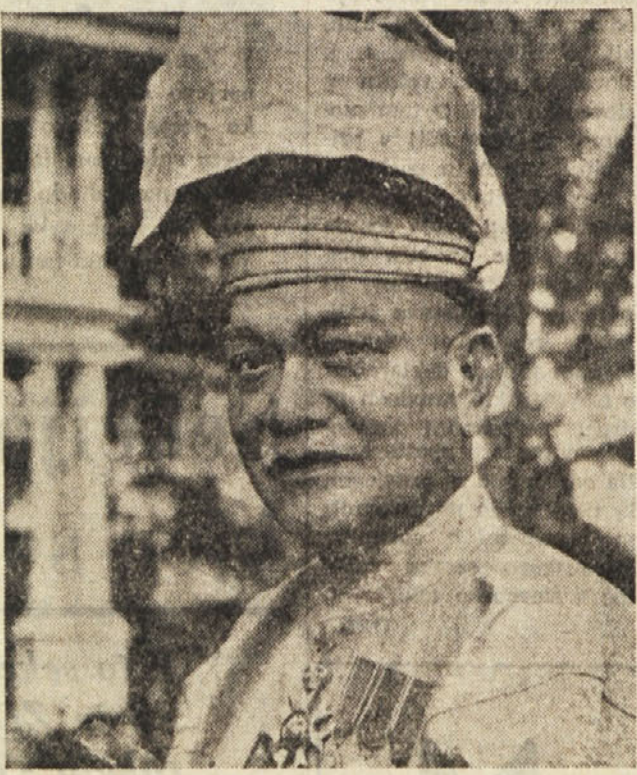
Zaradi tega so pogosta trenja med njimi. Malajci se čutijo ogroženi zaradi kitajske gospodarske nadmoči, a Kitajci se čutijo zapostavljeni, ker nimajo vseh političnih pravic. Angličani so po drugi svetovni vojni začeli dajati prednost Malajcem. Ustanovili so angleške in malajske državne šole, kitajski pa ne. Kitajci so sami zbrali sredstva za kitajsko univerzo v Singapur, ki pa še ni javno priznana. Če hoče Kitajci dobiti malajsko državljanstvo, mora pred posebno

je jako primeren za nasade kavčukovca. Zato so Angliči pospeševali te nasade. Lastniki so malajski fevdalci, delajo pa na plantažah revni Malajci. 60 odstotkov obdelane zemlje v Malaji je posajene s kavčukovcem, 40 odst. naravnega kavčuka, ki se porabi na svetu, je od tam. Razumljivo je torej, da je to področje za gospodarstvo Velike Britanije zelo važno. Prav tako je pomembno pridobivanje kositra. Zlasti pa je nadvse važno pristanišče Singapur, ki je prosta luka na Malajskem polotoku, in ki je eden od glavnih oporišč britanske moči v Jugovzhodni Aziji.

Malaja razmeroma ni dolgo kolonizirana. Ko so začeli intenzivno gojiti kavčukovec, so prihajali tja ljudje s Kitajskega, z bližnje Sumatre in tudi z nekoliko bolj oddaljenega otoka Jave. Tako je sedaj prebivalstvo v teh deželah mešano. Malajci in Kitajci so približno v enakem številu, precej manj pa je Indijcev. Kitajci so se naselili največ v mestih. Oni imajo v svojih rokah velik del trgovine v Singapuru in tudi v drugih mestih Malajskega polotoka. Banke, trgovine in deloma plantaže so vedno mikale Kitajci.

Kljub temu pa nimajo Kitajci tistega položaja v družbi teh dežel, kot bi se zdelo. Več kot polovica Kitajcev, ki živijo tam morda že v več rodovih, še nimajo malajskega državljanstva. Prvi kitajski naseljenci so se vohče vedli tako, kot da so tam le začasno. Angličani so kaj spretno znali izigravati ene proti drugim. V trgovinskih poslih so se povezovali s Kitajci, a v političnih zadevah so se naslanjali samo na konservativne malajske fevdalce. In tako je nastal pravi mozaik v strukturi tamkajšnjega prebivalstva. Domači kapitalisti in delavci so v večini Kitajci, a posestniki zemljišč in poljedelski delavci pa Malajci.

Zaradi tega so pogosta trenja med njimi. Malajci se čutijo ogroženi zaradi kitajske gospodarske nadmoči, a Kitajci se čutijo zapostavljeni, ker nimajo vseh političnih pravic. Angličani so po drugi svetovni vojni začeli dajati prednost Malajcem. Ustanovili so angleške in malajske državne šole, kitajski pa ne. Kitajci so sami zbrali sredstva za kitajsko univerzo v Singapur, ki pa še ni javno priznana. Če hoče Kitajci dobiti malajsko državljanstvo, mora pred posebno

Tuanku Abdul Rahman se imenuje novi, na tajnem glasovanju izvoljeni kralj neodvisne Malaje

izpraševalno komisijo, kjer mora dokazati, da obvlada osnove malajskega ali pa angleškega jezika.

Sedaj zamenjujejo v državnem aparatu angleške uradnike z domačimi. Malajska nacionalna organizacija načelno nastavlja le tretjino uradnikov Kitajcev, a odločujoča mesta dobivajo izključno Malajci.

Državna jezika sta edino malajščina in angleščina. ne pa kitajščina.

Zaradi takih razmer, gospodarskih in političnih, ki že več let vznemirja domače fevdalce in privilegirance, se je začelo odporniško gibanje v osrednjem delu Malaje, ki je skoro sama džungla. Tam so našli zavetje »eterotisti«, ki vznemirjajo oblastnike. Proti tem odporniškim oddelkom se bori armada kakih 350 tisoč dobro oboroženih domobrancev, povečini Malajcev. Poleg njih pa so še angleški in avstralski vojaški oddelki. Vse akcije vodi angleški general Bauer.

Ob glavni cesti iz Singapura v notranjost dežele je že moč videti nagosto deske: »Pozor, nevarna zona zaradi banditov!« »Policijska ura od 18. do 6. ure.« Tak je položaj v deželi, ki je postala danes angleški dominion. Vendar pa nova država tako dolgo ne bo v resnici samostojna, popolnoma neodvisna, dokler ne bo urejen odnos med Kitajci in Malajci, in pa do-

Svojevvrsten poklic

V Hannoveru so izpustili na svobodo »svetovnega državljanca«, Garryja Davisa, katerega so aretirali, ker je šel v Nemčijo brez dokumentov. Čeprav so njegovi prijatelji ponudili denar za plačilo kakršne koli globe, je moral Davis kasneje odsedeti. Sedaj so mu izdali potni list, ki velja do 15. novembra in v katerem so navedli kot njegov poklic »organizator svetovne vlade«. Davis namerava ustanoviti neko mednarodno politično stranko.

Predsednik Eisenhower bo moral v bodoče uporabljati edino posebej zanj napravljen letalo, ki se da za primer potrebe, od znotraj odpreti in se je moč spustiti s padalom, s čimer je poskrbljeno za večjo varnost.

Helen Hayes, nekdanja filmska igralka in njen sin, filmski igralec James Mc Arthur, si vzajemno karžeta neobičajni pričeški, ki ju nosita iz trenutnih poklicnih razlogov

MARY COOPER

Mehiška roža

Nekega lepega poletnega dne sem prišla v majhno mehiško vas San Felipe. Takoj sem si iskati primerno hišico, da bi s svojim možem nekaj časa stanovala v njej, kajti on je hotel v tem kraju napraviti nekaj slik. Ker nisem znala jezika in tudi ne poznala navad in običajev te vsega sveta odmaknjenega pokrajine, sem se silno težko znašla.

Napak bi bilo, če bi trdila, da sem jaz sprejela Elodio v službo. Bolj pravilno bi se reklo, da je on mene izbral za svojo gospodinjico. Rano zjutraj, prav tisti dan, ko sva našla staro Casa del Cruz in se v njej naselila, je stopila skozi vrata na široko sončno dvorišče.

Poplava španskih besed se je zila čez njene ustnice. A ko je spoznala, da je ne razumem, je najprej pokazala na kuhinjo, nato pa na nase. Prišla je, da bi naju kuhala, nakupovala in skrbelo za red v hiši. To pa bi storila za toliko pesov, kolikor prstov je vednili.

Po starosti bi ji prisodila od dvajset do trideset let. Njene poteze so bile terzajito indijanske: raztegnjena usta, širok nos, visoke lčnice, olivnoderne zastrte oči, bronast obraz, ki je bil gladek in kot krinka brezbarven.

Njena obleka je bila preprosta in ponošena, vendar pa izredno čista, ona pa je bila živahna in se je celo v zgornjem opoldanskem soncu s svojimi lahki bosimi nogami urno in ljubko premikala sem in tja.

Od trenutka, ko je prišla k nam, so se bogato menjavali izvrstno pripravljene obedi, ki so prihajali na mizo točno ob uri: hiša je blestela od čistote; umazano perilo in oblačila je izginjalo kakor pod rokami duhov, naslednji dan pa je že ležalo duhuče in brez madeža spet pripravljeno za uporabo. Elodia je bila čudna. Zjutraj, ko sem se zbudila, sem že odhajala v svojo pečeno stano in sredi kave in njeno melodično petje mi je zvenelo na uho.

V naslednjih tednih sem našla nekaj drobcev španske, prav toliko, da sem se lahko skromno razgovarjala o potrebah in dogodkih vsakdanjega življenja. Morda bi mogla Elodio globlje prodreti v Elodio bistvo, toda privadiliva sva se že na najino tihoto, skoraj brezbesedno sožitje.

Nekoč sem jo upraskala, če je že poročena. Skomignila je z rameni in odgovorila: «Poročila sem se prav mlada, kakor večina naših. V treh letih sem rodila tri otroke, dve deklici in enega fantka. Vsi trje so umrli. Njihovega oca je petnajst let nisem videla. Morda je v Mexico Cityju ali v Vera Cruzu, morda je mrtev. Kdo ve?»

Senca je legla preko njenih zadržanih potez. «Ni bil vedno dober z menoj, senora. Ali bila sem tak mlada. Naučila sem se razumeti, kaj pomeni, kadar rečejo ljudje: Kdor trga rože, mora vzeti tudi trnje.»

Dnevi so potekali v mirni vedrini, minevali so tedni, meseci. Potem je prišel nekega dne star prijatelj mojega moža na večernejši obisk. Lepe ure smo preživeli, dokler ni naš gost Ben neke nedelje popoldne vidno zmeden stopil v sobo. Na nasa ostajala uprašena nam je povedal, da ne more najti svoje zapuščane ure. Sicer da ni minogno vredna, tu je točna ni. Snel jo je, ko je šel pod prho, in jo pustil v kopalnico, ko se je vračal v sobo. Pol ure nato jo je pogrešil. Takoj se je vrnil v kopalnico, vendar ure ni več našel.

Stekla sem v kopalnico, a v tistem trenutku sem se zavedala, da bi bilo usode izkani zama. Majhni, belo pleskani prostor je bil v svoji skoraj samostanski strogosti veliko pregol, da bi se moglo kaj zgubiti v njem. Nihče ni bil v hiši kot moj mož David, gost Ben in jaz... In seve Elodia.

Šla sem nazaj k možu in gostu. Skupno smo nato skušali obnoviti potek dogodkov. Kmalu zatem, ko se je gost Ben skopal, je šel David v kopalnico, da bi odstranil svoj brivski pribor in tako pripravil za gosta več prostora na ozki polici. Ni se spom-

nil, da bi bil opazil kaj posebnega, razen da je Elodia, ko se je obrnil, nepremično stala med odprtimi vrati s svežimi brisačami v rokah.

Trenutna zadrega na njenem sicer kot krinka nepremičnem obrazu je vzbudila njegovo pozornost, vendar ni razmisljal o tem. Nihče o dnas si ni hotel priznati, da se je ves sum brez dvoma zgrnil na Elodio.

Se na misel mi ni prišlo, da bi obvestila policijo. Elodia je že preveč postala del nase družine. Razumljivo je, da smo hoteli Benu nadomestiti uro. Vendar moramo Elodio odpuštili, če hočemo spet dobiti svoj duševni mir.

Ko smo molče zašli v kuhinjo, sem šla v kuhinjo. Vprašala sem naravnost: «Elodia, ali si videla uro senora Bena?»

Prvi trenutek sem mislila, da neče odgovoriti. Nato se je obrnila proti meni. Izraz njenega obraza ni bil tak, kakor sem pričakovala. V njenem temnem pogledu sem brala nekaj - da, res ne morem drugače opisati - kot neko sočutje. Sekundo nato je ležala že spet indijanska neopredirna krinka na njenem obrazu.

«Ne, senora, o uri vam ne morem ničesar povedati.» To ni bil odgovor in tudi ne nekako zagotavljanje nedolžnosti. Bila je kratkoročno zavrnitev odgovora. Pričela sem ponovno: «Elodia, ti veš, da sem tvoja prijateljica. Razumem, da lahko človek včasih kaj stori - ne razumem me krivo - da včasih...»

Njene oči so slepo strmele v praznino... «Da, senora, moja prijateljica ste. O uri vam ne morem ničesar povedati...»

Obrnila sem se in šla. Čutila sem, da so njene črne oči počivale na meni. Zelo me je bilo sram... Ko je Elodia končala svoje delo, je neščno šla bosa prek odprtega in skoraj vrata na cesto. Temni rebovo, ogrinjalo mehiških žem, je lesno potegnili za kate in njeno melodično petje mi je zvenelo na uho.

V naslednjih tednih sem našla nekaj drobcev španske, prav toliko, da sem se lahko skromno razgovarjala o potrebah in dogodkih vsakdanjega življenja. Morda bi mogla Elodio globlje prodreti v Elodio bistvo, toda privadiliva sva se že na najino tihoto, skoraj brezbesedno sožitje.

Nekoč sem jo upraskala, če je že poročena. Skomignila je z rameni in odgovorila: «Poročila sem se prav mlada, kakor večina naših. V treh letih sem rodila tri otroke, dve deklici in enega fantka. Vsi trje so umrli. Njihovega oca je petnajst let nisem videla. Morda je v Mexico Cityju ali v Vera Cruzu, morda je mrtev. Kdo ve?»

Senca je legla preko njenih zadržanih potez. «Ni bil vedno dober z menoj, senora. Ali bila sem tak mlada. Naučila sem se razumeti, kaj pomeni, kadar rečejo ljudje: Kdor trga rože, mora vzeti tudi trnje.»

Dnevi so potekali v mirni vedrini, minevali so tedni, meseci. Potem je prišel nekega dne star prijatelj mojega moža na večernejši obisk. Lepe ure smo preživeli, dokler ni naš gost Ben neke nedelje popoldne vidno zmeden stopil v sobo. Na nasa ostajala uprašena nam je povedal, da ne more najti svoje zapuščane ure. Sicer da ni minogno vredna, tu je točna ni. Snel jo je, ko je šel pod prho, in jo pustil v kopalnico, ko se je vračal v sobo. Pol ure nato jo je pogrešil. Takoj se je vrnil v kopalnico, vendar ure ni več našel.

Stekla sem v kopalnico, a v tistem trenutku sem se zavedala, da bi bilo usode izkani zama. Majhni, belo pleskani prostor je bil v svoji skoraj samostanski strogosti veliko pregol, da bi se moglo kaj zgubiti v njem. Nihče ni bil v hiši kot moj mož David, gost Ben in jaz... In seve Elodia.

Šla sem nazaj k možu in gostu. Skupno smo nato skušali obnoviti potek dogodkov. Kmalu zatem, ko se je gost Ben skopal, je šel David v kopalnico, da bi odstranil svoj brivski pribor in tako pripravil za gosta več prostora na ozki polici. Ni se spom-

«Kdor trga rože, mora vzeti tudi trnje...»

Trije tedni so nam še ostali, preden so potekali vizumi. Človek bi mislil, da je v tako drobnem mestecu, kakor je San Felipe, vsakogar lahko našli. Vendar Elodio ni bilo več mogoče izslediti. Indijanci niso neprijazni, ampak če skomignete z rameni, če ostanejo temne oči mrtev in neizrazite, ne izprašuj več in - ne raziskuj!

Sele na dan našega odhoda smo spet slisali Elodio peti, rano zjutraj, ob prvem sončnem sijaju, in ko smo si mimo edinega hotela v mestecu, je pravkar pometala odpadke cvetne liste rože z obraslega balkona.

Z dvignjeno roko mi je pomignila v pozdrav, jaz pa sem ji zaklicala: «Adios, Elodia, moja prijateljica! Oprosti mi!» In zdelo se mi je, da mi je njen topli smehljivi odpuščal...

«Kdor trga rože, mora vzeti tudi trnje...»

Trije tedni so nam še ostali, preden so potekali vizumi. Človek bi mislil, da je v tako drobnem mestecu, kakor je San Felipe, vsakogar lahko našli. Vendar Elodio ni bilo več mogoče izslediti. Indijanci niso neprijazni, ampak če skomignete z rameni, če ostanejo temne oči mrtev in neizrazite, ne izprašuj več in - ne raziskuj!

Sele na dan našega odhoda smo spet slisali Elodio peti, rano zjutraj, ob prvem sončnem sijaju, in ko smo si mimo edinega hotela v mestecu, je pravkar pometala odpadke cvetne liste rože z obraslega balkona.

Z dvignjeno roko mi je pomignila v pozdrav, jaz pa sem ji zaklicala: «Adios, Elodia, moja prijateljica! Oprosti mi!» In zdelo se mi je, da mi je njen topli smehljivi odpuščal...

«Kdor trga rože, mora vzeti tudi trnje...»

Trije tedni so nam še ostali, preden so potekali vizumi. Človek bi mislil, da je v tako drobnem mestecu, kakor je San Felipe, vsakogar lahko našli. Vendar Elodio ni bilo več mogoče izslediti. Indijanci niso neprijazni, ampak če skomignete z rameni, če ostanejo temne oči mrtev in neizrazite, ne izprašuj več in - ne raziskuj!

Sele na dan našega odhoda smo spet slisali Elodio peti, rano zjutraj, ob prvem sončnem sijaju, in ko smo si mimo edinega hotela v mestecu, je pravkar pometala odpadke cvetne liste rože z obraslega balkona.

Z dvignjeno roko mi je pomignila v pozdrav, jaz pa sem ji zaklicala: «Adios, Elodia, moja prijateljica! Oprosti mi!» In zdelo se mi je, da mi je njen topli smehljivi odpuščal...

«Kdor trga rože, mora vzeti tudi trnje...»

Trije tedni so nam še ostali, preden so potekali vizumi. Človek bi mislil, da je v tako drobnem mestecu, kakor je San Felipe, vsakogar lahko našli. Vendar Elodio ni bilo več mogoče izslediti. Indijanci niso neprijazni, ampak če skomignete z rameni, če ostanejo temne oči mrtev in neizrazite, ne izprašuj več in - ne raziskuj!

Sele na dan našega odhoda smo spet slisali Elodio peti, rano zjutraj, ob prvem sončnem sijaju, in ko smo si mimo edinega hotela v mestecu, je pravkar pometala odpadke cvetne liste rože z obraslega balkona.

Z dvignjeno roko mi je pomignila v pozdrav, jaz pa sem ji zaklicala: «Adios, Elodia, moja prijateljica! Oprosti mi!» In zdelo se mi je, da mi je njen topli smehljivi odpuščal...

«Kdor trga rože, mora vzeti tudi trnje...»

Trije tedni so nam še ostali, preden so potekali vizumi. Človek bi mislil, da je v tako drobnem mestecu, kakor je San Felipe, vsakogar lahko našli. Vendar Elodio ni bilo več mogoče izslediti. Indijanci niso neprijazni, ampak če skomignete z rameni, če ostanejo temne oči mrtev in neizrazite, ne izprašuj več in - ne raziskuj!

Sele na dan našega odhoda smo spet slisali Elodio peti, rano zjutraj, ob prvem sončnem sijaju, in ko smo si mimo edinega hotela v mestecu, je pravkar pometala odpadke cvetne liste rože z obraslega balkona.

Z dvignjeno roko mi je pomignila v pozdrav, jaz pa sem ji zaklicala: «Adios, Elodia, moja prijateljica! Oprosti mi!» In zdelo se mi je, da mi je njen topli smehljivi odpuščal...

Pred 155 leti je preminil znameniti slovenski matematik Jurij Vega

Če pogledamo nazaj v zgodovino ter sledimo razvoju matematične vede od utemeljitve prvih računskih zakonitosti pa vse do današnjih dni, bomo spoznali, da so matematični vseh časov stremeli za tem, da bi si računanje čim bolj olajšali. Nikakor ne mislimo prelistavati knjigo zgodovine in slediti vsem stopnjam, po katerih se je nauk matematike izpopolnjeval od preprostih računskih načinov do genialnih in zamotanih obrazcev znamenitega Einsteina.

Vendar želimo opozoriti na logaritme, s katerimi je reševanje zapletenih računov izredno olajšano. Ti so izrednega pomena v matematiki in brez nadaljnega lahko trdimo, da je z odkritjem logaritmov nastopila nova doba na področju matematike. Če so bili logaritmi za časa njih odkritja nekaj izrednega, ne predstavljajo dandanes za dijaka višjih srednjih šol nikakoli posebnost.

Nekaj manj do 350 let je preteklo, kar smo zvedeli za logaritme. Njihov oče je Švicar Jost Bürgi (1580-1632). Po poklicu je bil mehanik, astronom, a slovel je tudi kot dober računar. Ta mož pa ni takoj priobčil svojega odkritja. Precej let je preteklo, preden je lahko svet spo-

znal na njegove logaritmice (1624-1627) ter še drugi matematični, in med znanstveniki, ki so vsak po svoje želi uspehe v razvojni dobi logaritmov, je tudi Slovenec, namreč Jurij baron Vega.

Ker bo ta imeček preteklo 155 let, kar je tragično, preminil ta slovenski matematik, ki je s svojimi znanstvenimi deli častno zastopal svoj narod, se danes seznanimo z njegovim življenjem in strokovnim udejstvom.

Jurij Vega, katerega priimek iz mladostnih let je bil Vega; je bil svetla oseba. Rodil se je v mali vasi Zavrč pri Moravcih blizu Zavrč. Njegov oče, poljudni Jurec, je bil vseskozi ni mislil, da bo živahni sinu nekega den zapustil sodo grodo in motiko, plug in drugo poljsko orodje zamejstva. Njegov oče je poznal s topovi. Ker je imel veliko veselje do uka in se zelo zanimal za prirodoslovje, ga nikakor ni navduševalo kmečko delo. Hotel se je izobraziti in šel je v gimnazijo. Tam je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

Leta 1775 je Jurij Vega nastopil svojo prvo službo: postal je navigacijski oficir. Vendar ni ostal dolgo časa v službi, ker je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen. V gimnaziji je bil izredno uspešen.

plin. Nadalje je v četrti knjiki še posvetil posebno poglavje pojavom, ki nastajajo pri gibanju trdnih teles v tekočinah.

S svojimi učbeniki matematike in fizike je Vega dosegel velik uspeh. Prvi izdaji so sledile še druge. Preko šestdeset let so se iz njih učili tako bodoči topničarski oficirji kakor tudi dijaki raznih drugih šol. Njegovih knjig ni srečal le avstrijskih solah, temveč so še tudi preko mri države.

Zaradi svojih sposobnosti je bil zate Vega s činom stotnika nameščen kot profesor matematike pri novostanovljenem korpusu bombardirjev. Kljub svojim vojskim dolžnostim ter poučevanju ni Vega zamenjal svojega študija. Vedno bolj se je poglobljal v matematično znanost. V teh letih je svojo pozornost predvsem posvetil logaritmom. Ugotovil je razne nedostatke logaritmov, ki so bili tedaj v rabi. Zato je vseskozi želel te nepravilnosti popraviti. Pričel je z izredno naporom delom, pri katerem so mu pomagali tudi njegovi učenci iz topničarske šole.

In tako je leta 1783. leta v Leipzigu izšel prvi Vegaov logaritmik. Logaritmik je bil majhen, ki je obstajal iz dveh delov. Na mah je Vega zaslovel s to knjigo, ki je zasledila vse logaritmike, ki so bili takrat v rabi. Topničarski oficir Vega si se zdaleka ni predstavljal, da bo imel tako velik uspeh s svojimi logaritmimi tablicami. Zato se je odločil, da izda še en logaritmik, ki naj služi predvsem študentom. Podal se je na dolgo pot, priprave za svojo novo knjigo tudi uspešno dovršil. Leta 1793 je izdal v Leipzigu knjigo, katere naslov je bil »Logarithmisch-trigonometrische Handbuch«. Slednji, mali logaritmik, je prinesel avtorju tolikšno slavo, da je Vega naenkrat postal znan širom sveta. Mali logaritmik so pričeli uporabljati v mnogih državah in izdaje so se vedno bolj množile. Leta 1894 so v Berlinu nastanili že 75. izdajo Vegaovega logaritmičnega. Toda ta knjiga ni bila priobčena le v nemškem jeziku, temveč tudi v italijanskem, francoskem, angleškem, holandskem in ruskem, do danes pa je bila naštevana v 98 izdajah.

Mali logaritmik »Logarithmisch-trigonometrische Handbuch« pa ni bil dovolj točen za astronomske račune. Šel je vendar Vega nameni dijakom matematike! Zato je naš slavi rojak pripravil tudi veliki logaritmik, da je lahko z njim zadostil zahtevam astronomov. To njegovo najvažnejše delo, nazvano »Theaurus logarithmorum completus«, je izšlo leta 1794. leta v Leipzigu. Obsegalo je 713 strani velikega formata.

In ko smo sedaj spoznali Vegaovo znanstveno delovanje, opazimo še njegovo udejstvanje na vojski. Vega je bil v vojski. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen. V vojski je bil izredno uspešen.

Z Vasjo Ocvirkom ob izidu njegovega prvega romana «H A J K A»

(Razgovor z avtorjem in marginalije ob knjižnem debutu)

v letu 1942, ko je smignil v hosto, se tam izgubil in našel iz nje pot šele 1945. leta. In lepe storije zna na pamet. Skoraj vse so iz hoste in vse so zanimive. Naslednje poglavje tega drugega življenja se začne in konča na Radiu Ljubljana; tam je bil krstni biser slovenski radijski igri, originalni - to je Ocvirkov - in prirejeni, torej prav tako Ocvirkovi. Z mladim radijskim režiserjem Mircem Krageljem sta v tistih časih počela hudiča in pol. Pol hudiča je po Ocvirkovem odhodu ostalo v Ljubljani (to je bil sicer), tisti drugi, cel, pa se je po nekaj mesecih pavzi preselil v Koper. Na Radio Koper. Tu pa se začneja druga poglavja (druga) Ocvirkovega romana: reportaže (spominjam se Nove Gorice in Anja hovega in se nekaterih) in dramsko delo. Koprsko gledališče je malodane slaherno sezono igralo kuskino Ocvirkovo stvar. Sodobna komedija, stvo z modernim dvigljenjem, naredilo precej hrupa, nato se vedno nedolžno (v karikaturi) zadrževali. Pa tudi mladinska igra.

No, tretje Ocvirkovo poglavje se začneja v trenutku, ko je zapustil Radio Koper. (Kako nemine življenje, kajne? Pride na Radio in ga zapusti, pa spet pride in spet gre.) Zda je, v tem novem poglavju, stopil na precej neugajajočo cankarsko steno, vsoobsegajočo poklica. Sicer pa: napisal je svoj prvi prozni tekst. Roman, roške ofenzive »Hajka«. Te dni ga je izdala koprška založba »Lipa«. Razgovor o tej knjigi z njenim avtorjem začneja pravzaprav tukaj.

«Prekleta knjiga, je dva dni objubljal, da bil prišla, pa je ni. Baje jo prenaša nek Slavnikov sofer. V obeh pa brli ogenj, ki ga poznajo vsi umetniki pred izidom svojega prevencja. Bil je resda za spoznanje nevreden in zanič, sta za precejšnjo dioptrijo begali po belem polju. No, medtem je knjiga prišla, hajka okrog »Hajke« je končana in knjiga prečitana.

Na vrsti je najin imenitni razgovor. »Tovariš Ocvirk, ali bi hoteli za bralce Primorskega povedati...« in tako naprej. Z dolгим kazalcem je vsilil, očala, segel po kozarcu in ga previdno položil nazaj, pričel cigareto, mimogrede pozdravljal galerijo koprskih znancev in se presedel.

«Ja: moja ustvarjalna domena je roman, dramski tekst in filmski scenarij. Z dramo sem na čistem, roman sem pravkar izdal, scenarij pa ima Viba film. Glede romana: najbližji mi je zaenkrat partizanski tekst. Tisti tekst, ki ga pri nas žal še nimamo. Baje je, kaj poretke kritiki o Hajki.»

Prekinil sem ga: «Mislim, da Hajka še ni povsem roman, da bi pa to kdaj kasneje lahko bil. To je kakor peča stopnja v tonovski lestvici. (Kako Gorice in Anja hovega in se nekaterih) in dramsko delo. Koprsko gledališče je malodane slaherno sezono igralo kuskino Ocvirkovo stvar. Sodobna komedija, stvo z modernim dvigljenjem, naredilo precej hrupa, nato se vedno nedolžno (v karikaturi) zadrževali. Pa tudi mladinska igra.

No, tretje Ocvirkovo poglavje se začneja v trenutku, ko je zapustil Radio Koper. (Kako nemine življenje, kajne? Pride na Radio in ga zapusti, pa spet pride in spet gre.) Zda je, v tem novem poglavju, stopil na precej neugajajočo cankarsko steno, vsoobsegajočo poklica. Sicer pa: napisal je svoj prvi prozni tekst. Roman, roške ofenzive »Hajka«. Te dni ga je izdala koprška založba »Lipa«. Razgovor o tej knjigi z njenim avtorjem začneja pravzaprav tukaj.

«Prekleta knjiga, je dva dni objubljal, da bil prišla, pa je ni. Baje jo prenaša nek Slavnikov sofer. V obeh pa brli ogenj, ki ga poznajo vsi umetniki pred izidom svojega prevencja. Bil je resda za spoznanje nevreden in zanič, sta za precejšnjo dioptrijo begali po belem polju. No, medtem je knjiga prišla, hajka okrog »Hajke« je končana in knjiga prečitana.

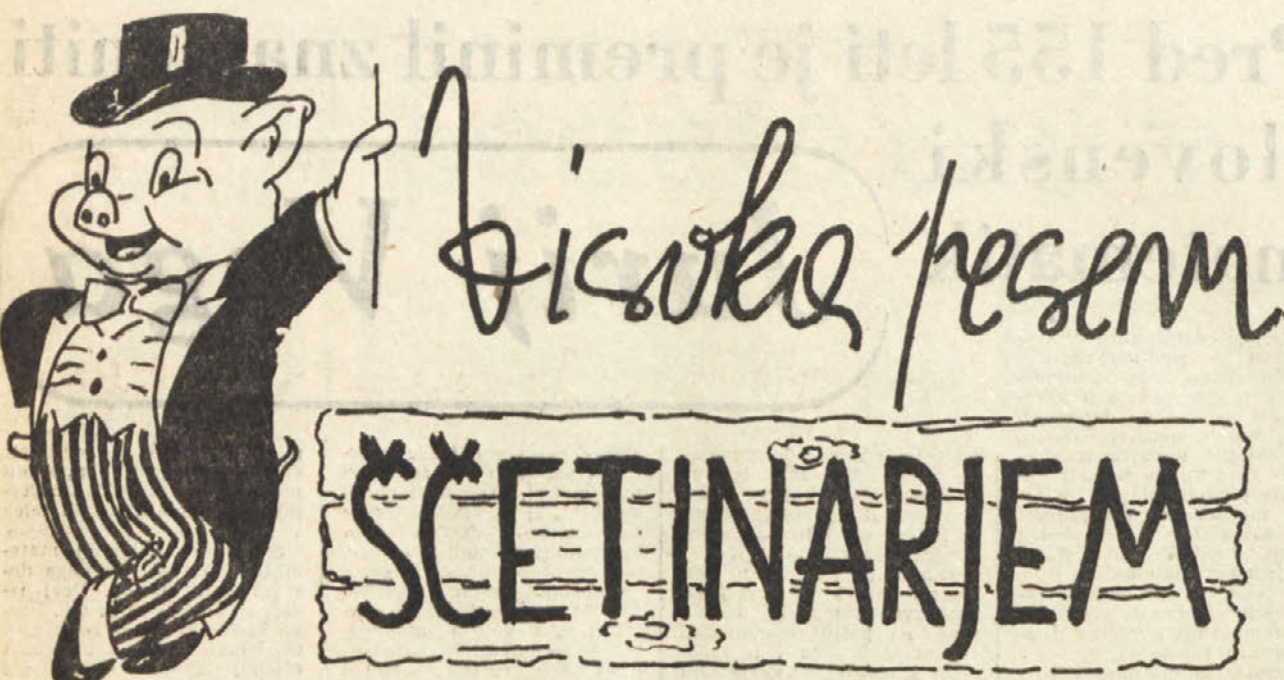
Na vrsti je najin imenitni razgovor. »Tovariš Ocvirk, ali bi hoteli za bralce Primorskega povedati...« in tako naprej. Z dolгим kazalcem je vsilil, očala, segel po kozarcu in ga previdno položil nazaj, pričel cigareto, mimogrede pozdravljal galerijo koprskih znancev in se presedel.

«Ja: moja ustvarjalna domena je roman, dramski tekst in filmski scenarij. Z dramo sem na čistem, roman sem pravkar izdal, scenarij pa ima Viba film. Glede romana: najbližji mi je zaenkrat partizanski tekst. Tisti tekst, ki ga pri nas žal še nimamo. Baje je, kaj poretke kritiki o Hajki.»

Prekinil sem ga: «Mislim, da Hajka še ni povsem roman, da bi pa to kdaj kasneje lahko bil. To je kakor peča stopnja v tonovski lestvici. (Kako Gorice in Anja hovega in se nekaterih) in dramsko delo. Koprsko gledališče je malodane slaherno sezono igralo kuskino Ocvirkovo stvar. Sodobna komedija, stvo z modernim dvigljenjem, naredilo precej hrupa, nato se vedno nedolžno (v karikaturi) zadrževali. Pa tudi mladinska igra.

No, tretje Ocvirkovo poglavje se začneja v trenutku, ko je zapustil Radio Koper. (Kako nemine življenje, kajne? Pride na Radio in ga zapusti, pa spet pride in spet gre.) Zda je, v tem novem poglavju, stopil na precej neugajajočo cankarsko steno, vsoobsegajočo poklica. Sicer pa: napisal je svoj prvi prozni tekst. Roman, roške ofenzive »Hajka«. Te dni ga je izdala koprška založba »Lipa«. Razgovor o tej knjigi z njenim avtorjem začneja pravzaprav tukaj.

postajal nervozen in me preskal: «No, no, seveda, vse to je lahko nujna posledica forsirane izdaje. Glej: nosil sem to knjigo štiri leta, pisal sem jo sedem mesecev, izšla pa je v enem tednu. In tako dalje. Naš nam je bil, da dveh od 15, obletnici roške ofenzive. Izšla je in dobro je, da je tu. Taka, kakršna je. Ni me je sram: moj

V Macherjevem Prirodopisu živalstva je povedano, da je prašiči rod nesnažen rod. Potem je med ljudmi v veljavni mnenje, da so te živali neusmiljeno zabite. Ne eno ne drugo ni res, vsaj ne prav v celoti.

Kadar hočemo svojega bližnjega posebno strupeno ponizati in mu vreči v obraz telesne ali moralne nečednosti, mu damo ime »prasce«, ali »svinja«. In v tem oziru poznamo prispodob nesteto: »Je umazan kot prasce«, je pijan ko svinja; same svinjske besede mu grede iz ust itd.

Zdaj pa primerjajmo, kako se vse to ujema z različnim življenjem naših puišov. Kdaj ste čuli, da bi kaka svinja govorila »svinjske« besede? Kdaj ste videli pijano svinjo ali pijanega prasca? In niste nikoli videli ščetinarja, ki je bil lep in čist kakor bel golobček? Svinja ali pujske sta seveda prav lahko pijana; do nezvesti pijana, če hočete. Tada tako so skoro tudi vse druge živali, domače ali gozdne. Nalijte v korito vina in ščetinarji ga bodo pili do nezvesti. Poskusite napojiti z vinom kravo. Skaf na skaf ga bo posrkala, dokler se ne bo zvrnila pijana pod jasil. Če se hočete zlobno zabavati, dajte kokosim v zganje namočenega kruha. Čez deset minut bodo obležale pijane na tleh. Pozneje, ko bodo okrevale, jim dajte čiste vode, da si pozdravijo macka! Ne vem, če je kje kaka žival, ki se ne bi naučila piti opojne pijače. In ko se nauči, je pijanka, da se ne ustraši nobenega šnoparja med nami.

V čem je prašič nesnažna žival? Ali v tem, ker je prisljen jesti vsa smrdljivo in več ali manj pokvarjeno hrano, ki mu jo dajemo mi? Ali morda v tem, ker rje po zemlji in išče v njej deževnike ali kake druge črve, da dobi potrebnih beljakovin v telo? Ali nemara v tem, da se v svinjaku valja po gnoju ali se v poletni vročini zavalja v morebitno gnojnico na dvorišču?

Prašič žre, kar mu pač damo; smrdljive pomije, pokvarjena jedila, plesnive skorje kruha, gnilo sadje, po nekaj dni star kuhani krompir, zagreto in zato skušeno koruzo, koruzno moko ali zatohle pšenične otrobe itd. Občudovati moramo trpečnost in življenjsko odpornost te skromne živali, da si pri taki strupeni hrani sploh še lahko ohrani zdravje in obdrža prebavila v redu. Ali mislite, da bi naš skromni pujske ne bil vesel, če bi mu namesto naštetih ostudnosti dali za večerjo skaf skuhanih zabeljenih in z zribanim sirom posutih makaronov? Ko hlasta trdo deteljo ali prezorelo lucerno, mislite, da ne bi rajši izpraznil vedro kuhane četace, polite z oljem in kisom? Ali mislite, da bi se branil sklade golaša ali velikega kosa velikonočne police? Naš pujske je naš ujetnik in mora jesti, kar mu damo. Le če je kateri toliko srečen, da hodi na pasjo, lahko vsaj med zelišči nekoliko izbira.

Neki kmet znanec je bil dolgo vrsto let upravnik velikega posestva neke ob madžarski meji. Redili so tam veliko stovilo prašičev in so imeli zanje narejene velike in moderne svinjake. Vsak prekat je imel v ozadju lasten izhod na dvorišče. V poletnem času so bili vsi ti prašiči čisto svobodni. Lahko so spali v svojih prekatih in svinjaku, lahko so tudi ostali na dvorišču noč za nočjo in to tudi v slabem vremenu, če jim je bilo tako všeč. In pri tej sorazmerni svobodi je lahko prišla do izraza prirodna ljubezen do čistote. Nikoli se ni zgodilo — mi je pravil znanec — da bi kak pujske opravičil veliko potrebo v svinjaku. Niti na dvorišču ni naredil kaj takega. Kaker po domenu so vse živali odhajale opravičati to sitno telesno nalogo v najoddaljenejši kot dvorišča. Ako se je kak pujske v zamišljenosti spozabil, so ga ostali bratci dejansko napadli in spodili iz svoje srede.

Naši pujski so potomci divjih. Divji prašiči delajo po mnogih slovenskih krajih ogromno škodo na polju. Mnogo jih je in vsak je lovci sijajen plen, toda zakaj jih lovci tako malo pobijejo? Zato pač, ker ni med našimi živalmi nobene, ki bi bila tako prebrisana kot je divji prašič. Le po nesrečnem naključju in ob zasedah ali obkolitvah postane včasih lovčev plen. Je torej to vse nekaj drugega kakor pa zabiti!

Živim ob vnožju brinskih hribov. Resnično se govori zadnje čase, da bodo prebivalci nekaterih brinskih vasi morali zapustiti svoje kmetije in oditi drugam. Divji prašiči so jim pojele že ves krompir in vso koruzo in jim uničili skoro vse ostalo žito. In ne morejo jih pobiti in ne odopiti. Pa sem nekemu svetoval, naj na primernih krajih izkoplje globoke jame in jih pokrije z vejami, mahom in prstjo — tako so nekod našli pradedje loviti volkove. In se mi je nasmejal, ko sem mu to svetoval:

»Tako jama sva z očetom že izkopala. Pokrila sva jo z vejami, na veje sva dala listja in vrhu listja za ped zemlje. Z grabljami sva vse lepo pogladila in namerjala po vrhu še koruze in krompirja za vabo. Tudi okoli jame sva potresla koruze in krompirja. Potem sva vsak dan hodila gledat. Ves krompir in vsa koruza okoli jame je bila pojedena. Okoli in okoli jame so bile stopinje pri stopinji, toda čez njen rob ni stopil nobeden teh prebrisanih hudicev. Pustila sva to past dva tedna. Ker pa ni bilo nobenega uspeha, sva jo nekega dne spet zasula, ker sva se bala, da se ujame vanjo kako domaća živalce.«

Domaćega prašiča smatramo kot zabitega zaradi tega, ker je njegovo življenje kratko, da bi se mogoče kaj pridalo izkušeni naučiti. Ravna se v glavnem po privojenih nagonih. Prekratko je njegovo življenje, pa še to preživi največkrat v zaprtem prostoru kakor jetnik, kar končno tudi je. Vendar se tudi v tem kratkem času marsikaj nauči. Če slučajno odkrije skrito pot na prosto, je ne bo več pozabil. O tem pripoveduje neki ameriški pisatelj zanimivo zgodbo.

Zivel je v bližini velike živalnojevske farme, kjer so redili nad dve sto prašičev, da jih čez čas kot prutarje dajo v zakol. Vsi ti nekaj mesecev stari pujski so imeli za tekalnice velik ograjen prostor, kjer so se lovili in igrali. Ograja je bila narejena iz pokončnih lesenih stebrov, h katerim so bile vodoravno prbite late. Te late so pri tleh bile goste, proti vrhu pa bolj redke. Nekega dne opazi pisatelj enega od prašičev, kako dejansko stopa po lati navzgor kakor po lestvi. Ko je splezal za dve ali tri late visoko, je dosegel višino, da je z lahkoto skoci med njimi na prosto. V bližini se je razprostiralo veliko polje koruze in naravnost tja jo je begunec ucvrl. Tam je z veliko spretnostjo lomil mlačne storže in se gostil z njimi.

Ko so oskrbovalci pozneje begunca prignali domov, nikakor niso mogli odkriti, kako je mogel pobegniti. Od tega časa dalje je begunec odšel vsak dan na go-

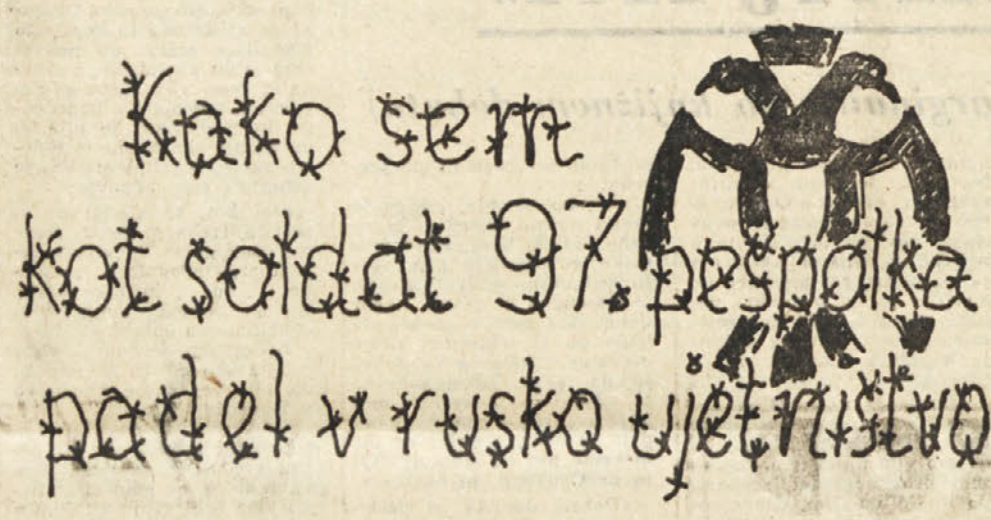
stijo v koruzno polje, toda nikoli ga niso pri plezanju čez plot zasacili. Kadar ga je kdo opazoval, se ni lotil plezanja. Pisatelj pa tudi ni hotel izdati skrivnosti prebrisane pujske.

Videti pa je, da se pujske uči samo iz lastnih izkušenj, iz tujih prav nič. Tako je ta prebrisanec dan za dnem plezal po laticah in vsi ostali »bratje« so ga lahko gledali pri tem delu. Videli so, kako jo je onstran plota veselo ucvrl v koruzo in žalostno so cvlili od zavisti, da bi ga pa kdo posnemal pri plezanju čez late — ne, tega se ni domislil nobeden.

Menda najbolj »zabite« domače živali so ovce, kunčci, kokoši. Tudi konji se niso izumili smodnika, čeprav jim pripisujejo ljudje veliko pamet. Živali ne znajo razmišljati in ne sklepati; ne poznajo posledic svojih del. Če bo veter proti plašnemu konju nesel razgrnjen časopis, bo strahopetna žival skočila pred njim tudi v prepad. Če vržete smo ovco v prepad, bo poskakala za njo ves trop. Kunca ne naučite nobene umetnosti. Več prebrisanosti je v eni vrani ali sraki, kot v vseh koshih v deželi.

Sicer pa je morda prav, da je tako. Ko bi kokoši »imele kaj v glavi«, bi ne hotele biti matere račkam ali goskam. Ko bi se živali naučile misliti, bi mi imeli na mah toliko sitnosti z njimi, kot jih imajo danes Angličani in Francozi s prebujajočimi se Afričani!

FRANCE MAGAJNA

V prvih dneh avgusta 1917. leta se je nekaj stotnih slovitca 97. trzaska pespolka potikalo ob rusko-avstrijsko-romunski tromeji. Ni bilo velikih bitk, le manjši spopadi, praske med prednjimi stražami. Naveličani smo bili vojne, saj so nas utrjajali številni dolgi pohodi, kjer smo morali marsikrat težko obloženi (samo nabojev je moral vsak nositi 250) po prašnih ali pa po blatnih cestah. Hrano smo dobivali zelo neredno: včasih dva, tri dni nič, nato pa v preobilici običajno pozno zvečer.

Zvečer 8. avgusta smo ticali v za silo izkopanih jarkih na ravnem polju. Za nami je bila mala skupina hiš, iz katerih so ljudje iz previdnosti umaknili. Noc je bila tiha, svetla, le tu in tam se je slišal kratek rafal iz strojne in svetlobne rakete so »krasile« okolico kot ob nekaki slavnostni prireditvi.

S tovarševsi sva odšla v bližnje hiše, da bi kaj našla, da potolaživa najina krulca želodca. Kmalu sva iztaknila par kokoši, ki sva ji na stediniku v neki hiši lepo spekla. Vendar nisva imela preveč časa, da hrbtnik ter drugo opremo, da bom pripravljen za vsak primer.

In res, brž ko se je pokazal jutranji svet, so nas že zbudili. »Oh, v rezervu na oddih gremo,« so se veselili tovariši. »Da, da in se v kakšno rezervno,« sem jim z žalostnim glasom odgovarjal. »Kaj pa ti veš?« so me nejevolno gledali. »Samo to, da gremo v napad — in prav med tem razgovorom je po zraku privzgljal prvi šrapnel, ki se je razpočil levo od nas. Častniki so nas takoj razporedili v bojno črto in ples se je pričel.

Vrgel sem se na tla in si pripravil kritje. Vse polno misli se je v divjem ritmu podilo v moji glavi, prevladovala pa je slutnja: »Nič se ne boj za mene, mu odvračam,« danes bo tega za mene konec. Ti pa uži glavo nizko, da je ne skupis.

Odomil sem desko, se izmuznil skozi plot na dvorišču, povsod je bil veliki nered. Na glavo so mi padale trske razbitih desk — ruske kroglice so letele visoko — sicer bi danes najbrž ne pisal teh spominov. Obšla me je čudna razporenost in zasmeh sem se na ves glas. Tovariši, ki je ležal na desni strani (neki Zucca doma iz Tržica) se je prijel jeziti na mene čes, kako se le morem smejati v tako težkih trenutkih. »Nič se ne boj za mene, mu odvračam,« danes bo tega za mene konec. Ti pa uži glavo nizko, da je ne skupis.

Barbara Hutton — strašno bogata Američanka, ki se je že šestkrat poročila in petkrat ločila — je sedaj pri 45 letih ugotovila, da je končno našla edino veliko ljubezen svojega življenja. Istocasno pa se skuša opravičiti pred javnostjo, da ni niti »ženska brez srca«, »pustolovka«, »hipohonder« itd., kot so jo vsi casopisi prikazovali. V ta namen je sprejela novinarka Ralpha Hewinsa in mu v razkošnem okolju hotela Ritz šest ur razvneto pripovedovala zgodbo svojega življenja.

Barbara je po svojem staremu očetu Woolworthu podedovala premoženje v znesku od 30 do 50 milijard lir. In tu se pravzaprav začne zgodba njenega življenja. »Imela sem denar,« oda z njim si nisem mogla kupiti sreče,« je dejala Barbara in začela z naštevanjem svojih mož.

Bilo ji je komaj 21 let, ko se je prvič poročila z ruskim princem Aleksijem Mdivanijem. Aleksej je bil pravzaprav zarobenec njegove najboljše prijateljice Sylvie Talleyrand, sedaj poročene grofice Castellane. Toda Sylvie je

moral v zakon s priletnim grofom Castellane in ubogi Aleksej je ostal sam. Tudi Barbara je bila sama in tako sta se vzela. Po poroki sta seveda spoznala, da nista bila ustvarjena drug za drugega. Barbara je hitela v nov zakon, da potolaži svoje razočaranje.

Drugi mož je bil nemški grof Haugwitz Reventlow. Z njim se je baje dolgočasila na mrtvo. Ko je pa še izvedela, da je nemškega pokolenja in ne danskega, kot ji je pred poroko zatrjeval, ga je takoj pustila. »Nemecov nisem marala,« je rekla in

takoj v smeđu pristavila: »Sedaj je seveda drugače. Moj sedanjí mož je Nemec in vendar ga ljubim.«

Po dveh neuspešnih zakonih se je Barbara odločila, da se poroči raje z Američancem. To bo morda bolj drzilo, si je mislila, in se biazno zaljubila v filmskega igralca Garyja Granta. Sledila je poroka, ki pa je trajala komaj dve leti. »Imeti za moža filmskega igralca je nekaj groznega! Moji živci niso vzdržali. Vedno je bil obkrožen od svojih oboževalcev, jaz pa sem samevala ali pa sem tolažila na dolgih potovanjih po Evropi in Aziji.

Po tretjem neuspelem zakonu je Barbara živčno zbolela. »Zlobneži pravijo sicer, da sem si svoje bolezenske domišljaje, toda to ni res. Bila sem resnično bolna.« No, da bi se »pozdravila«, si je poiskala četrtega moža v osebi ru-

skega grofa Trubetzkoy. Čeprav pravi sama o njem, da je bil ta brez dvoma najbolj ljubezljiv in dober mož, je vendarle njen zakon z njim trajal le tri leta, nakar je Barbara ostala zopet sama, »hudo bolna in zopet potrebna tolažbe«.

In zopet si je našla naporno »zdravilo«. Spoznala je po vsem svetu slovečega zenskarja Porfiria Rubinskega. Temu se ni bilo treba niti dosti truditi, da je omrežil živčno izrpano Barbaro, ki je na dan poroke izjavila, da je končno našla svoj ideal in da bo tokrat zakon resnično drzila.

Pa je držal komaj 73 dni. Toliko sta pa le biva skupaj, da mu je utegnula se pokloniti civilno letalo, s katerim si je Porfirio odpeljal igralni Zsa Zsa Gabor naravnost v naročje. Barbara je ta nova ločitev tako prizadela, da je

naposled resnično zbolela. Bila je osemkrat na operacijski mizi in sama pravi, da bi nikoli ne ozdravela, če ne bi imela toliko denarja.

V tem najbolj kritičnem obdobju svojega življenja se je Barbara spomnila svojega starega prijatelja Gottfrieda von Cramma, bivšega nemškega teniskega prvaka, ki jo je na tihem ljubil baje že dvajset let. Poiskala ga je in se z njim poročila.

Njeno zdravje se je povsem popravilo in sama pravi, da je srečna, kot ni bila še nikoli. »Pomislite, da sem se zredila celo za šest kilogramov, pa mi riti na pamet ne pride, da bi začela shujševalno kuro. Gottfried pravi, da sem sedaj še lepša in meni to zadostuje, čeprav bora morala svojo garderobo zamenjati.«

»Sedela mi ne gre zaradi denarja,« je s smehom poročila. »Sovražim pa sivilje in ne kupujem rada, ker vem, da me trgovci in sivilje izkoriščajo, ker vedo, da sem bogata.«

»Pa vas nikoli ni mučila misel, da so vas mogoče jemali zaradi vašega denarja?« jo je vprašal Hewins. »Ne, ta misel me nikoli ni mučila,« je Barbara dejala. »Vsi moji možje so bili bogati in niso zato potrebovali mojega denarja. Tudi Gottfried se bavi sedaj z industrijo in je lastnik tovarne bombaz v Duisburgu. Ljudje sicer govorijo, da se bo tudi ta najin zakon zaključil z ločitvijo, toda to je laž. Ljubim Gottfrieda in upam, da sem našla svojo siliu Laneoljo končno dobrega obeta in pravi dom.«

O sinu pravzaprav ni dosti povedala. Dejala je samo, da študira na neki univerzi v severni Kaliforniji in da je navdušen avtomobilist. Lance je bil rojen leta 1936, ko je bila Barbara poročena z grofom Reventlowom. Po značaju je zelo tih, otožen in sam v se zaprt, ter nič kaj rad ne biva z materjo.

Danes ima Barbara 45 let, 50 milijard in šestega moža. Se bo končno umirila in uredila sebi in sinu res pravo družinsko življenje? Barbara zatrjuje, da gre tokrat zares, toda ljudje, ki jo bolje poznajo, dvomijo. Denar, pravijo, ji ne prinaša sreče in vedno bo ostala tista »razvajana punčka«, ki si vsega poželi, pa takoj nato zavrne kot staro saro.

No, ko boste kdaj s poželjenjem prebrali novice iz življenja bogatašev, se spomnite tudi na Barbaro Hutton, ki ima sicer denar, a ki je imela v življenju morda manj sreče in zadojstva kot vi. Včasih bi bili milijoni na je dobri, si boste mislili. Mordaimate prav!

P. MARC

PAULINE SASSARD

Oddelek strojnih pušk 97. pespolka. Slika je bila posneta v Ljubljani.

Oddelek strojnih pušk 97. pespolka. Slika je bila posneta v Ljubljani.

šami nekoliko vzvišen parobek, nad njim pa dolga in široka njiva z visoko, zeleno koruzo. Opazil sem, da so se priceli majati koruzni storži — so naši, ki se umikajo, ali so Rusi?

Z roko sem pozval tovarise, ki so vstali, prišli so do mene... v naslednjem hipu smo bili že obkoljeni od številnih ruskih vojakov. Puška se mi je kar sama zavalila po tlen in dvignil sem roke kvisku. Majhen črn Tatar je stopil k meni, v desni roki je imel mahla s puško, ki je imela nasajen dolg spicač bajonet, z leve pa mi je vrgel nabit na tla. Pristopil je drugi Tatar, ki je prišel brskati po njem, prvi pa je med tem časom izdrl iz mojega naprsnega žepa slovensko-nemški slovar, debelo beležnico in nekaj papirnatega denarja. Vse mi je vrgel nazaj, ko je zagledal srebrno veržico, ki je visela iz žepa, potegnil in zbal sva v svoj žep mojo lepo srebrno uro, nato pa urno skočil naprej. Vse se je zgodilo v nekaj trenutkih, ki pa so se mi zdeli cela večnost.

Drugi ruski vojaki so nas naglani nazaj. Nevrnost pa ni minila, saj smo prišli v območje avstrijskih topov, ki so z visoki streljali proti prodiralcem ruskim četam.

Na desni strani sem zagledal »oznanega nadporočnika K. doma iz Hrvatskega Primorja. Brez čepice je bil, desni rokav je imel razgrzan in roko v krvi, le s težavo je stal pokonci. Pristopil sem k njemu in mu z obvezjo, ki sem jo imel v hlačenem žepu, za silo obvezal laketa, da ne bi izgubil preveč krvi. S težavo in sepejaje mi je povedal, da je na njega streljal iz bližine neki naš vojak. Morali smo ga nesti naprej, dokler ga niso zagledale ženske v bližnji vasi, ki so vpregle v kmečki voz dve kravici, postale s slamo in položile ranjenca na voz.

Zenske so spremljale ranjenca vse do ruske bataljonske komande, kjer nas je ruski podčastnik uredil v vrsto, prestel in javil svojemu častniku: »Sorokdva« (dvainštirideset).

Po ugrabljeni uri mi je

Joe je pogledal po sebi in zlovollno rekel: »Rad bi bil tak, kot je on. Nima trebuha, le lepo postavlo ima. Zaradi tega je tudi videti kot kak bogat belec. Vsi bogataši imajo malce trebuha.«

»Videla sem stike Henrika Forda. Suhljat je, la Rockefeller je tak, kot bi imel eno samo drevo. Toda Ford, Rockefeller in ta Slemmons naj bodo kakor hočejo, ni mi zanje. Zadovoljna sem a teboj in s takim, kakršna si. Bog te je posnel po boru in te napravil plemenitega. Lep clinek si, in če bi vedela, kaj naj storim, da boš še lepši, bi se tega takoj lotila.«

Joe je ljubeče stegnil roko, da bi jo pocukal za uho. »Samo zaradi tega praviš tako, ker me imaš rada. Sam dobro vem, da se ne morem primerjati z Otisom D. Slemmonsom. Nikdar nisem bil nikjer in nimam drugega razen tebe.«

Missie May mu je sedla na kolena, ga poljubila in on jo je poljubil. Nato je povel: »Kamor koli gre, so vse ženske nanj nore.«

»Kako to veš?«
»Sam mi je povedal!«
»Prava reč! Saj ima usta počes prerezana, mar ne? Kakor kdorkoli ti torej lahko natveže laži.«
»Sveta nebesa! Missie! Ve ženske pa

res nočete nič razumeti. Za kravatno zaponko ima dvodolarski zlatnik, desetdolarski zlatnik pa ima obesen na vertici pri uri in usta ima polna zlatih zob. Najlepše pa je to, da ima denar in vsega so mu pa dale ženske.«

»Ne razumem, kaj vidijo na njem. S prstom ne bi pomigala, niti pred serfom, da bi ga posila.«

»Da, pravil nam je, da so mu vse tiste zlatnike darovale ženske v Chicagu. Zato nobenemu ne pusti, da bi se jih dotaknil. Se s prstom ne. Tako so one hotele. Lahko jih občuduješ, toda ne smeš se jih dotakniti.«

»Toda čemu ni ostal tam, kjer so vse tako nore nanj?«

»Mislim, da zaradi tega, ker je z njih pomočjo obogatel in sedaj lahko malce potuje. Pravi, da mu niso pustile delati. Bile so nanj tako nore, da bi se jih ne resili, niti če bi jih tepel.«

»Joe, ne morem videti tega, da si tako nesposoben. Tisti črni potepuh ti pripoveduje kar hoče in ti mu veruješ!«
»Pojdi sedaj in se obleci. Toliko ima povedati o ljubkih ženskah in hočem, naj vidi, kakšna je moja.«
Missie May se je šla obleci in Joe si je krajšal čas, da je poskušal nstiti svoj trehuh kot gospod Slemmons. Šku-

ZORA NEALE HURSTON

POZLAČEN POLDOLARSKI KOVANEC

(Prevedla M. Samsa)

Joe je pogledal po sebi in zlovollno rekel: »Rad bi bil tak, kot je on. Nima trebuha, le lepo postavlo ima. Zaradi tega je tudi videti kot kak bogat belec. Vsi bogataši imajo malce trebuha.«

»Videla sem stike Henrika Forda. Suhljat je, la Rockefeller je tak, kot bi imel eno samo drevo. Toda Ford, Rockefeller in ta Slemmons naj bodo kakor hočejo, ni mi zanje. Zadovoljna sem a teboj in s takim, kakršna si. Bog te je posnel po boru in te napravil plemenitega. Lep clinek si, in če bi vedela, kaj naj storim, da boš še lepši, bi se tega takoj lotila.«

Joe je ljubeče stegnil roko, da bi jo pocukal za uho. »Samo zaradi tega praviš tako, ker me imaš rada. Sam dobro vem, da se ne morem primerjati z Otisom D. Slemmonsom. Nikdar nisem bil nikjer in nimam drugega razen tebe.«

Missie May mu je sedla na kolena, ga poljubila in on jo je poljubil. Nato je povel: »Kamor koli gre, so vse ženske nanj nore.«

»Kako to veš?«
»Sam mi je povedal!«
»Prava reč! Saj ima usta počes prerezana, mar ne? Kakor kdorkoli ti torej lahko natveže laži.«
»Sveta nebesa! Missie! Ve ženske pa

res nočete nič razumeti. Za kravatno zaponko ima dvodolarski zlatnik, desetdolarski zlatnik pa ima obesen na vertici pri uri in usta ima polna zlatih zob. Najlepše pa je to, da ima denar in vsega so mu pa dale ženske.«

»Ne razumem, kaj vidijo na njem. S prstom ne bi pomigala, niti pred serfom, da bi ga posila.«

»Da, pravil nam je, da so mu vse tiste zlatnike darovale ženske v Chicagu. Zato nobenemu ne pusti, da bi se jih dotaknil. Se s prstom ne. Tako so one hotele. Lahko jih občuduješ, toda ne smeš se jih dotakniti.«

»Toda čemu ni ostal tam, kjer so vse tako nore nanj?«

»Mislim, da zaradi tega, ker je z njih pomočjo obogatel in sedaj lahko malce potuje. Pravi, da mu niso pustile delati. Bile so nanj tako nore, da bi se jih ne resili, niti če bi jih tepel.«

»Joe, ne morem videti tega, da si tako nesposoben. Tisti črni potepuh ti pripoveduje kar hoče in ti mu veruješ!«

»Pojdi sedaj in se obleci. Toliko ima povedati o ljubkih ženskah in hočem, naj vidi, kakšna je moja.«

Missie May se je šla obleci in Joe si je krajšal čas, da je poskušal nstiti svoj trehuh kot gospod Slemmons. Šku-

Lov za lepoto v Ameriki

A black and white photograph of a woman with dark hair, looking directly at the camera. Her hands are raised to her face, with her fingers resting on her cheeks and temples. She has a slight smile. The image is grainy and appears to be a reproduction from a book or magazine.

Ficko
piše

Te pozdravlja

Furber.

83. okrajšava 23. Josip. p.
nigra; 85. star naziv; 86. piv-
86. grška crkva; 88. znak z
kemino pravo (kovino).

RESITEV KRIZANEC
IZ PREJSNEJŠE STEVILK

VODORAVNO: 1. spirale
9. grafolog, 17. paralelen, 1
gnomonika, 20. oćim, 21. p
36. 23. udari, 24. RR, 25. k
58. maj, 59. maj, 61. 39. k
31. Elizi, 33. Siluk, 35. nu
36. dejalen, 38. tedaj, 40. p
ner, 41. Nimes, 43. nenarava
46. jedeč, 48. nared, 49. dem
nica, 52. letak, 55. Solon, 5
58. 58. maj, 59. maj, 61. 39. k
nerem, 65. repina, 66. čim, 6
pal, 69. Semit, 71. Nipon, 7
iz, 73. gorm, 75. merim, 7
telo, 78. veterinar, 80. centr
len, 82. ocenite, 83. Natality

NAVPIČNO: 1. spored,
pacifin, 3. iridji, 4. ramaza
5. Al, 6. lep, 7. elan, 8. negu
9. gnu, 10. rodi, 11. Amati, 1
Ford, 13. 13. 14. 15. 16. 17. 1
jen, 16. garjen, 17. 18. 19. 20
Tilen, 26. milijon, 28. čude
30. kuneč, 32. jemen, 34. k
nal, 35. hor, 37. Nedie, 39. j
40. 41. padalen, 42. se, 43. j
44. četir, 45. 46. 47. 48. 49. 50
49. Dorječ, 50. mol, 51. nise
53. Kapital, 54. linolet, 55. s
čino, 57. Nemeč, 59. repil, 6
kanona, 62. barit, 64. Mire
65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 7
gen, 74. mač, 76. MIT, 77. 7
81. Ra

NAVPICNO: 1. spored, 2. acilen, 3. iridij, 4. ramaza, 5. Al, 6. lep, 7. elan, 8. negu, 9. gnu, 10. rodi, 11. Amati, 12. ord, 13. oni, 14. li, 15. okru, 16. garjan, 18. nasti, 20. ilen, 26. milijon, 28. čude, 29. kuneč, 32. Jemen, 34. k, 35. nov, 37. Nedić, 39. f, 40. padalen, 42. seče, 44. retraj, 45. delam, 47. Kere, 49. Dorijec, 50. mol, 51. niser, 53. Kapital, 54. linolej, 55. s, 56. Nemeč, 59. repeli, 60. mona, 62. barit, 64. Mire, 67. pori, 68. line, 70. Tina, 72. en, 74. mav, 76. MTT, 79. t, 81. Ra.

VELJAVEN OD 2. SEPTEMBRA DO 8. SEPTEMBRA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Do ljubljenosti osebe bodite odkritosrčnojši in zaupljivejši; sicer bi se vam v bodočeno-sti utegnilo maščevati. Obisk dobrega prijatelja. Bile (od 21. 4. do 20. 5.) Posrečilo se vam bo rešiti vprašanje, s katerim se že dalj časa ukvarjate. Neka oseba tem večjo pomoč. Srečen dan ponedeljek. Dvojkica (od 21. 5. do 20. 6.) Srečni dnevi; izpolni-la se vam bo ve-lika želja in sami boste lahko po-magali nekemu, ki je v zadregi. Uspeh tudi na delovnem področju. Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Tudi vam kaže tedno na splošno dobro, predvsem s obso-tno in sedelci. V kratkem boste odpovalovi, čeprav to ni bilo predvideno. Pismo,	Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Dobra novica vam bo prijetno presene-tila. Posrečilo se vam bo premosti-ti zapreko, ki vam že dalj časa povzroča preglavice. Devica (od 23. 8. do 22. 9.) V sredo in četrtek boste prevideli; nepremisljena be-seda ali nepre-mišljeno dejanje vam lahko pre-mišljeno, tako reč dobro pre-mislite. Pismo. Tehtnica (od 23. 9. do 22. 10.) V vase dobite se boste morali od-povedati neki stvari, ki ste si jo že dolgo želeli. Ne koristili ne samo sebi, temveč tudi drugim. Skorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Na sentimental-nem področju ne-ka) oblikov, ki pa se bodo kmalu razprli. Bo-dite odkritosrčnojši in zaupljivejši, predvsem pa iskreni.		
		Strelec (od 22. 11. do 21. 12.) V neki težki stvari boste imeli srečo. Vse se bo iz-teklo preko va-sih optimističnih predvidevanj. Ni izkjučeno daljše potovanje. Kozoraz (od 22. 12. do 20. 1.) V tem tednu boste doživeli nekaj, kar vas bo spravi-lo iz tira. Ne izgubite glave, temveč vsako stvar razno in logično premislite. Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Vaša sumnjevidna do neke osebe, ki jo dobro poznate, so popolnoma ne-upravičena. Pre-mislite dobro in ugotovite ho-ste, da ste napačno ravnali. Ribe (od 20. 2. do 20. 3.) Ne de-lajte si nepotrebnih skrbi. Oseba, ki vam zeli slavo, se bo prej re-slej sama raz-krinkala. Glavo pokonci in več optimizma! Pismo,	

Nekega večera okoli enajstje je v varni G. etc. G. zmanjkalo kisline. Noster je odpuštil delavce in dal vsakega kotle. Vtem ko je Joe hodil okrog zera, je v srebrni ladjici plula nad blada mesecina. Ko bi ga kdo vprašal po njej, bi mu odgovoril, da je niti vidi. Toda videl jo je s svojimi dušnimi očmi. Budila mu je boleče hrenenje po Missie May. Ustvarjanje gre prevesnelo. Misli je na otroke. Zerkol leto sta bila poročena. Prihrasta si nekaj denarja. Sedaj bi mogoustvarjati nožice, da bi jih obula v veljike. Fantika bi morala imeti...

V spalnici je zapazil medlo svetlo in odločil se je, da pojde skozi kuhinjo.

braniti. Toda Joe se ni čutil da

Nerodno ji je bilo vstati in se s tem tujcem v postelji. Odločila se da bo kakala, dokler on ne vstane. Gre. Tedaj bo šele vstala, se hitro odla in odšla tja, kamor je njegov. gleda in smeje se bodo več dosegli da ni se čutil. Rdečkasta svetloba postopajla vse bolj rumeno bela.

Tam preko prostora, ki ju je ločil, prisel glas. Bil ji je neznan, a se v je bil njegov.

(Nadaljevanje prihodnj)

A black and white illustration of a man in a patterned shirt and tie, looking down at a large, ornate vase. In the background, another man in a suit is visible, and a small insect is flying near him.

